

Roron i Akus Marko kata salik ia

Ainoai i vuk mengen si Akus Ro ke Marko kapo atangis ia asukang ke, “Kana na Akus Ro i Iesu Karisto nat i God. (1:1)” Si buk ke taralapo arai korong ta Iesu kapo atogon dual na asan lava si abis ani keve avibisan aongos. Tarapo arai korong ania si taun ang katapo vil akalit si ri vap, na kata kirikai suai ani keve malanganto rikek singina, na kata lomom suai ani rikek si ri vap. Iesu kata posong akorong pok ia ta igenen i pukun, na kata serei ani kame alis pok tatana, asi samui apok ani to si ri vap aongos. Marko kapo akus alava ta avibisan si Iesu, na parik kapa aunai i akus alava ta keve mengen ang katapo mengen tatana. Marko kata akuskus aino ta avibisan si Ioanes katakai i asing tauia, le na kala akus ta Iesu kata luk kana asising tauia, na Satan kata atokngai ania. Le na tarala arai ta Iesu kata ngorem ri vap si asalak ani keve mamaiten duk, kata akalit aro iria. Sikei vap po petau ang ania, kari marala ania kala serei alava luai. Akamusai i palpal i buk ke kapo akus ta Iesu katala mat na kala tadut pok.

*Akuskus si Ioanes katakai i asing tauia
(Mt 3:1-12; Lk 3:1-9; Io 1:19-28)*

¹ Kana na tutupongai i akus ro ani Iesu Karisto, nat i God, ² val kita salik ia nei buk si Esias, katakai i kus amalangas, **Arai, naka asok**

kag asosokai aino anim ani kan itoiton selen anim. ³ **Kalingana i mangsikei kapo songosongo nei ring varasai palau ta mi usausa na selen ani Volava, mi itoiton ta selen korong** ania. ⁴ Ioanes katakai i asing tauia katapo ago nei ring varasai palau, na kapo akuskus ri vap ta ki luk a asing tauia asi akanangai ani kari la lomon pokai na God ka lomon suai ani kari keve lau rikek. ⁵ Na ri vap aongos i palpal Iudaia na Ierusalem kita pasal taun ia na kianla mengen amalangas ta kari keve lau rikek na kala asing tauia iria si sung ang Iordanes. ⁶ Ioanes katapo alak na vakup kita abis ia ta ung i kamel na katapo ngenge ta pauk i vongo, na katapo pok ta bivo na murungan. ⁷ Na katapo akuskus asukang ke, “Aimung ig kapo atogon a mangsikei ka serei lak, kapo tavirimok anig, napo tav ro angkoai ve asosokai palau vopo sovusulai si luk suai ani pauk i kakina. ⁸ Nau natala asing tauia imi ta laman, sikei ninia ka asing tauia imi ta Malanganto Gogoi.”

*Asing tauia ani Iesu
(Mt 3:13-17; Lk 3:21-22)*

⁹ Si taun ang Iesu kala papelek a Nasaret si palpal Galilaia, na Ioanes kamela asing tauia ia si sung ang Iordanes. ¹⁰ Na akorong palau si taun ang kapo kiklak le nei laman, kala arai ani metekuku kala tavas na Malanganto kala pasiang taun ia asukang val uk. ¹¹ Na kalinga kala serei le metekuku ta, “Numai kag nat ro. Napo buk alava ua. Napo uruk luai anim.”

Atokngai ani Iesu

(Mt 4:1-11; Lk 4:1-13)

¹² Nang palau Malanganto kala asok ia ane nei ring varasai palau. ¹³ Na kanla ago nei ring varasai palau ani 40 na taun aongos, na Satan katapo atoktokngai ania, na kapo ago nei liuan i mamain ta kei, na ri angelo kipo pakangai ania.

Iesu kata tutapong abis e Galilaia

(Mt 4:12-17; Lk 4:14-15)

¹⁴ E mung i la teng akit tapai ani Ioanes, Iesu kamela serei e Galilaia na kalapo akusku ta akus ro i God, ¹⁵ “Kala sinong a taun, na kana vainagoan a God kala angasungai! Mi lomom pokai pelek kami keve lau rikek, na mi lomlomom ta akus ro!”

Songo ani puat a katakai i maiak

(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11)

¹⁶ Na kala ulit aliu ngerelo i laman tatapulitai e Galilaia, na kala arai ani ri Simon ve Andreas, nang a tasina i Simon, kilongtapo sog, using kilongtapo katakai i maiak. ¹⁷ Na Iesu kala antok irilong, “Milong using iau, na naka itoiton imilong asi kamilong sog ani ri vap.” ¹⁸ Nang palau kilongla papelek karilong keve uvene na kilongla using ia. ¹⁹ Na kala anguan ulit avunga lik an, na kala arai ani Iakovo, nat si Sebedaio, kuvul ve tasina ta Ioanes, kilongtapo itoiton karilong keve uvene kuli vul. ²⁰ Nang palau kala songo irilong na kilongla papelek a tamari-long ta Sebedaio kuli vul ve kana vap i po seupok, na kilongla using ia.

*Igenen malanganto rikek kata aol ia
(Lk 4:31-37)*

²¹ Na kila pasal ane Kaparnaum na akorong palau si taun i atailai kanla riuk lak nei lu i kivung na kanla vil akalit si ri vap. ²² Na kipo tapping ani kana akalkalit, using kapo akalit iria val igenen atogon kitmat, na parik val keve vap malangas ani saupai. ²³ Na si taun ang palau nei kari lu i kivung, katapo atogon a mangsikei a igenen, malanganto rikek katapo aol ia, na kala songosongo alava ta, ²⁴ “Iesu le Nasaret, kupo buk vil sa vang kana animem? Sa, kupo serei kana asi kam me vil punuk suai animem? Napo malangas ua. Numai a nat gogoai i God!” ²⁵ Na Iesu kala atakun ia ta, “Ku musik! Sounng suai ania!” ²⁶ Na malanganto rikek ang kala savatigai ania na kala kup alava na kala sounng suai. ²⁷ Na kilapo tapping aongos velai ani anganasai ta, “Au, sa kana? Akalkalit tanginang? Kapo asok velai ani kitmat na ri ingua kapa kipo longong ia.” ²⁸ Na si taun ang palau, akuskus ina kalapo pasal apapanai nei keve palpal aongos aulitai ani Galilaia.

*Iesu kata vil ato na vap miang
(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)*

²⁹ Na kala sounng pelek a lu i kivung na kanla palak nei lu si ri Simon ve Andereas, kuvul ve ri Iakovo na Ioanes. ³⁰ Na omona i Simon katapo matung ta mulak, na akorong palau kila antok ia tatana. ³¹ Na kala pataun ia, kala teng a kungana na kala ngai atung ia. Na mulak ang kala papelek ia. Na kala sasagi aniria. ³² Ngelik i taun ang, si makarap kalapo siang, kila serei singi na ta

mamain ta vap malepen na ria ingua katapo aol iria. ³³ Mete takaman i lu ang katapo vaba luai ta ri vap aongos i rina ang. ³⁴ Na kala vil ato na vap miang kipo atogon a keve malepen angpetpetekai. Na kata kirikai suai ani ri ingua miang. Na parik katapa atalipai ani ri ingua asi mengen, using kipo malangas ta ninia kapo si.

Paspasal asi an akuskus

(Lk 4:42-44)

³⁵ Na si no i tangat kala tapasuk na kanla pasal taun a ring vauvau, na kanlapo sokotuk. ³⁶ Na Simon ve vap po auai ve nia kila pasal using ia ³⁷ na kianla sabonai ania na kila antok ia ta, “Ri vap aongos kipo gule ua.” ³⁸ Na kala antok iria ta, “Tara pasal ane si mang matan rina aliu, ani nan akuskus kapa singiria, using ninia vanang a tukulai ina i kag soung.” ³⁹ Na kala pasal aulitai ani Galilaia aongos na kanla akuskus nei kari keve lu i kivung na ka lu suai kapa ani ri ingua.

Iesu kata vil adaus na igenen tapak

(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰ Na mangsikei a igenen tapak kamela serei singina. Kamela sovsulai na kala sokotuk ia ta, “Man kupo naung, kupo angkoai si vil adaus anig.” ⁴¹ Na kala ngorem alava ia, na kala sulai ani kungana na kala teng e pukun ina, na kala antok ia ta, “Io, napo naung, kula daus!” ⁴² Nang palau pukun tapak ang kala kovek pelek ia, na kala daus. ⁴³ Na kala mengen amadot ia velai ani asok suai ania ⁴⁴ velai ani kapo antok ia ta, “Ku ago ta an antok ani mang-sikei ta nem ke, sikei, ku pasal akorong na kuan akalit ta pukun

im si katakai i sula, ani ka suluk a alilis ang i kam vilvil atanginang val saupai si Moses kapo antok, ani ri vap asi kari nas ta kulapo daus.”
⁴⁵ Sikei kala pasal na kanla renge alava ta akusku ke. Asukang na kalapo lolokovo na parik kalapa serei amalangas e nei rina, sikei kala ago si ring vauvau e komo. Na ri vap i keve rina aongos kime lapo serei singina.

2

Iesu kata vil ato na igenen soles (Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

¹ Au kala papok ane Kaparnaum, na e mung i mang rukun taun, kila longong ta kalapo ago nei lu, ² na vap miang kimela duk luai tung e mete takaman. Na kapo kovek i pangau kapo vauvau, na kalapo akusku iria ta mengen i God. ³ Na kimela serei singina ta mang igenen soles. Puat a igenen kitapo asalak ia. ⁴ Na using kata lapo duk arikek a ring ang parik kitapa angkoai si palak taun ania. Na kianla luk suai ani palpal i kuluna i lu ang akorong si ring ang katapo ago singina na kila sunguk a pata, soles ang katapo matung singina, na kila asiang ia taun ia. ⁵ Si taun a Iesu kala arai kinle ani kari lomlomon na kala antok a soles ang ta, “Kag nat, kam keve lau rikek, nala lomon suai ania.” ⁶ Au, mang vap malangas ani saupai kitapo sinong e iang na kitapo atogon susui musik nei lomlomonai iria asukang ke, ⁷ “Marai sa na igenen ke kapo mengen asukang ke? Kapo mengen i nau varas nang! Si kapo kun koi asi lomon suai ani lau

rikek? God papalik nang!” ⁸ Na Iesu kalapo nas lenginang kari lomlomonai na kala sui iria, “Marai sa mipo angsusuai e lomlomonai imi? ⁹ Si i ngono bil ke kapo remrem si antok ania? Nala lomon suai ani kam lau rikek, vo si antok ta ku tapasuk na ku sunguk kam pata na ku pasal? ¹⁰ Sikei, asi kami nas vang ta igenen i pukun kapo atogon a roron kuli rina si kana lomon suai ani rikek,” le na kala antok na igenen soles ang ta, ¹¹ “Napo antok ua, tadut na ku sunguk le kam pata na ku pasal ane rina.” ¹² Na akorong palau si taun ang, kala tadut e mataria aongos na kala sunguk kana pata na kala soung. Na kilapo taping na kila alatun a God na kila antok, “U, voivoi ka mat, tara lapo arai ani bil asukang ke!”

Songo ani Levi

(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

¹³ Na kala anguan pasiang pok an ane ngerelo na vap duk kimela auai ve nia na kamela akalit iria. ¹⁴ Na taun ang kapo paliu, kala arai ani Levi, nat si Alpaio, katapo sinong nei lu i po luk takis, na kala antok ia, “Me using iau.” Na kala tadut na kala using ia. ¹⁵ Na kanlapo angan nei kana lu, na petau duk, vap po luk takis na mamain ta katakai i bil arikek kimela sinong kuvul ve Iesu na kana keve nat i akalit, using vap duk kitapo using ia. ¹⁶ Na mang matan i ri Parisaio, vap po malangas ang ani saupai, taun kila arai ania si po angan kuvul ve ri katakai i bil arikek na vap po luk takis, kila mengen kana keve nat i akalit ta, “Marai sa na kapo angan kuvul ve vap po luk takis na ri katakai i bil arikek?” ¹⁷ Na Iesu kala

longong na kala antok iria, “Vap po to aro parik kipa inongos taun a katakai i vilvil ato, sikei ri malepen vang kipo inongos taun ia. Parik natapa serei asi me songo ani vap korong, sikei ri katakai i bil arikek.”

Laulauan i alal
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

¹⁸ Keve nat i akalit si Ioanes na keve nat i akalit si ri Parisaio kitapo alal, na mang vap kimela sui ia ta, “Kapo saka bil an na keve nat i akalit si Ioanes na keve nat i akalit si ri Parisaio kipo alal sikei kam keve nat i akalit parik kipa alal?” ¹⁹ Na Iesu kala antok iria, “Sa, kapo angkoai ta keve tungana i vo tauk i pagamau ki mal si taun ang kipo ago kuvul ve nia? Kapo tav angkoai, using a vo tauk i pagamau kapo ago lak ve ria. ²⁰ Ka atogon a taun lak na kila luk suai ani vo tauk i pagamau pelek a keve tungana. Taun ang vanang ki mal lak.

²¹ Kapo tav angkoai si tara suisui alak ani vuk vakup tanginang si maus kavang. Man asukang, vuk vakup tanginang ang ka ding pok a maus ang na ka vil alava pok na tading ang. ²² Na kapo tav angkoai kapa si tara lingai ani vaen tanginang si pauk kavang, vei pauk ang ka tading. Sukana na pauk kala rikek na vaen kala kovek kapa. Sikei, vaen tanginang vanang kapo ro si pauk tanginang.”

Rok kon si taun i atailai
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

²³ Si mang sikei a taun i atailai katapo pasal aliu nei keve matang kon. Na kana keve nat i akalit kilapo pasal aliu na kipo rok a mang matan

kon. ²⁴ Na ri Parisaio kila sui ia, “Arai, marai sa kana kipo abis a lau ke kapo tav angkoai si abis ania si taun i atailai?” ²⁵ Na kala antok iria, “Au si parik lak kana mitapa tataot a akusku i David na sa kata abis ia si taun katapo atogon a inongos using katapo buk angan, ninia ve keve tungana?” ²⁶ Kata palak nei lu si God, si taun ang a Abiatar katapo ainoai i katakai i sula, na kala angan a pok i asinong akipai ang voiang ri katakai i sula papalik kipo atogon a roron asi angan ania, na kala alis kapa si keve tungana.” ²⁷ Na kala mengen iria, “Taun i atailai, God kata asinong ia asi pakangai ani igenen, na parik ta igenen asi pakangai ani taun i atailai. ²⁸ Asukang na igenen i pukun kapo Volava i taun i atailai kapa.”

3

Igenen kunga mat (Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

¹ Na kala anguan palak an nei lu i kivung, na katapo atogon a mangsikei a igenen e iang kungana katapo mat. ² Na kilapo teremai ania ta man kala vil ato ia, ki aoles ia using kapo taun i atailai. ³ Na kala antok a igenen kunga mat ang ta, “Me ane ke.” ⁴ Na kala sui iria, “Saupai i taun i atailai kapo asok ira si pakangai vo vil arikek? Si vil ato vo si vil punuk?” Sikei kipo musik lik palau. ⁵ Na kala ararai aulitai aniria velai ani neikien na makus using a vingaria kapo kit. Na kala antok a igenen ang, “Ku koros a kungam.” Na kala koros a kungana na kala pukunan aro pok. ⁶ Na ri Parisaio kila soung na akorong palau

kianla gulegule selen ve kana vap a Erodes ta ki saka raung an ania.

Petau duk e ngerelo

⁷ Iesu ve kana keve nat i akalit kila papelek a ring ang ane ngerelo. Na petau lava le Galilaia kila using ia. Na le Iudaia kapa, ⁸ na le Ierusalem, le Idumaia, na le mang palpal i sung Iordanes, na le Turo na Sidon. Petau lava ke kita lapo longong a keve abis ang kata abis ia na kila using ia. ⁹ Na kala antok kana keve nat i akalit ta ki usausa ta ring vul ania vei nganing a petau lava ke kimela rumrumpulit ia, ¹⁰ using katakatala vil ato na vap duk, asukang na kana, ri vap malepen aongos kipo kun buk sigil ania. ¹¹ Na si taun ang ri malanganto rikek kipo arai ania na kipo soturungai singina na kipo songosongo ta, “Numai a nat i God.” ¹² Na kapo atakun amadot iria ta ki ago ta mengen amalangas an tatana.

Iesu kata songo na 12 na igenen (Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³ Na kala kiklak ane ring putputan, na kala songo asung na vap ang katapo buk iria, na kimela serei singina. ¹⁴ Na kala atung a 12 na igenen asi kari auai ve nia, na asi kana asok aniria asi an akuskus, ¹⁵ na ki atogon kitmat asi kirikai suai ani ri ingua. ¹⁶ Simon, kata atuk pok ia ta Petero. ¹⁷ Iakovo nat si Sebedaio, ve Ioanes tasina i Iakovo, kata atuk pok irilong ta Boanerges, sup-supai ina ta nat i angang. ¹⁸ Andreas na Pilipo na Bartolomaio na Mataio na Tomas, na Iakovo nat si Alpaio, na Tadaio, na Simon mangsikei i ri

Kananaio, ¹⁹ na Judas Iskariot, vopo alis suai ania asi kana mat.

Iesu ve Belsebul

(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Au, kala papok ane rina, na petau tavirimok kimela anguan serei akuvul pok an. Asukang a parik kilapa angkoai taun asi angan. ²¹ Na keve tungana kitala longong ta kapo kovek i taun i angan, na kimela serei asi kari me aiveven ania using kitala longong a mengen ta kalapo nio. ²² Vap malangas ani saupai ang le Ierusalem kita mela antok ta, “Belsebul kapo aol ia na kapo lu suai ani ri ingua ta kitmat i kari tulava ri ingua.” ²³ Na kala songo asung iria na kala atatai si kankanuai i mengen asukang ke, “Kapo saka ro an ani Satan ka lu suai pok ani Satan?” ²⁴ Man a vap i nei vainagoan ki angvis pok, vainagoan parik kapa angkoai si tung akit. ²⁵ Vo man a angtama ki angvis pok, angtama ang parik kapa angkoai si tung akit. ²⁶ Asukang palau man a Satan ka angvis pok ve kana vap, kana kitmat parik kapa tung akit luai. Ka kamus. ²⁷ Parik kapa angkoai si mangsikei ka palak nei lu si igenen dual na kan ainau kana keve bil, man parik kapa got tapai ani igenen dual ang. Le lak na kalapo angkoai si ainau ani keve bil i nei kana lu. ²⁸ Napo mengen atutuman imi ta God ka lomon suai ani keve lau rikek na keve mengen i nau varas ri vap kipo abis ia, ²⁹ sikei ninia kapo mengen i nau varas ani Malanganto Gogoai, parik kapa angkoai luai si lomon suai ani lau rikek ang. Kana

lau rikek ka dokot singina si keve taun aongos.”

³⁰ Using kita antok ta ingua kapo aol ia.

*Rinana ve keve tasina i Iesu
(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)*

³¹ Na rinana na keve tasina kime lapo tung e komo na kila ali mengen ta kipo buk tapai ania.

³² Na petau lava kipo sinong aulitai ania, na kila antok ia, “Rinam ve keve tasim na keve taum kipo ago e komo na kipo buk ua.” ³³ Na kala ngenget ta, “Si kana na rina ve keve tasig?” ³⁴ Na kala ararai aulit ani vap po sinong ang, na kala antok, “Ria vang kana na rina na keve tasig. ³⁵ Man a si kapo usiusing kana vubuk a mamai, nia vanang kapo tasig, kapo taug na kapo rina.”

4

*Kankanuai i mengen ani katakai i sukal
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)*

¹ Na kala anguan tutapongai akalkalit an e ngerelo na petau lava kimela serei kuvul singina, asukang a kala kokos kuli vul, na ri vap aongos kilapo ago ngerelo. ² Na kalapo akalit iria ta keve bil miang si kankanuai i mengen. Nei liuan i kana keve akalit kala atatai iria asukang ke, ³ “Mi longong. Mangsikei a katakai i sukal kata sapungai ani kana keve katui i pok e matang. ⁴ Na mang matan katui kanpo uak e selen na ri mani kimela angan ia. ⁵ Na mang matan katui kian lapo uak si ring iatan kapo tav angkoai roe, na using parik kapa atogon roe lava kala polok sumasuma, ⁶ na sinang kala ngan amak ia using kapo kovek i mis. ⁷ Na mang matan katui kipo

uak nei ring kakaulan na kanla polok alak ve nia na kala palun runguk ia, na parik kalapa uai. ⁸ Na mang matan katui kipo uak nei roe roron. Kipo polok alava na kipo aunai uai alava, mang matan kipo uai ta 30, na mang matan ta 60, na mang matan ta 100 alak ani keve katui i sukal ang.” ⁹ Au na kala antok, “Man a si kapo atogon talinga, kapo ro ka longong!”

Lomlomonai i Iesu si akuskus si kankanuai i mengen

(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

¹⁰ Na e mung kata lapo ago papalik, na vap po ago kuvul ang ve nia kuvul ve 12 na nat i akalit kilapo susuai ania ta keve kankanuai i mengen ang. ¹¹ Na kala antok iria, “Kakami na malangas i keve bil mumun i vainagoan si God, sikei riria e komo, kipo longong a keve bil aongos nei kankanuai i mengen, ¹² asi **kari gulegule na ki tav sabonai, na asi kari kokolongong na ki tav nas, vei ki lomom pokai na God ka lomom suai ani kari keve lau rikek.**”

Supsupai i kankanuai i mengen ani katakai i sukal

(Mt 13:18-23; Lk 8:11-15)

¹³ Na kala sui iria, “Sa, parik mipa malangas a kankanuai i mengen ke? Man asukang, mi saka malangas an ani mang matan kankanuai i mengen? ¹⁴ Katakai i sukal kapo sukal a mengen. ¹⁵ Mang matan vap vingaria kapo bil val katui ang kapo uak e nei selen. Kipo longong a mengen na sumasuma palau Satan kamepo luk suai ani mengen i la sukal ang. ¹⁶ Au na ria kita luk

a katui val roe ang nei ring iatan, ria vanang kipo luk na mengen ro na kipo uruk sumasuma palau. ¹⁷ Sikei using kapo kovek i mis, kana to i lomlomon kapo kudik palau. Si man a maiten vo vilvil akui kala serei singina marai mengen ro ang, kala uak sumasuma palau. ¹⁸ Na katui i la uak si ring kakaulan ang, ninia katala longong a mengen, ¹⁹ sikei keve mamaiten i kuli rina ke na lomlomonai using ani tauia, na vubuk using ani mamain ta bil miang kala vil bat a mengen ro ang na kalapo kovek i uai. ²⁰ Au na katui i la uak nei roe roron ang, nang ninia kapo longong a mengen na kalapo malangas ia. Na kalapo aunai uai alaba asukang ta 30 na 60 na 100 alakat ani sa i sukal ang.”

Lam ni nei avubus
(Lk 8:16-18)

²¹ Na kala mengen iria asukang ke, “Au si tarapo nas ani amunai ani lam ni nei avubus vo neite pata? Parik tarapa uli atung ania si kana ring akorong? ²² Using kapo kovek ta bil katapo ago mumum, na nganlak parik kapa serei e ring malangas. Vo ta bil katapo ago nei apupung, na nganlak parik kipa ulak ia. ²³ Man ta si kapo atogon talinga, kapo ro ka longong!”

²⁴ Au, kala mengen iria asukang ke, “Mi lomlon akit a sa mitala longong ia. Ki abis singimi angkokoai palau val lau ang mita abis ia, kuvul ve ngaupap lava. ²⁵ Using man a si kapo atogon, ki ngaupap ia, na man a si kapo atogon men lik, io, men lik ang kapo atogon ia, ki luk suai vang ania.”

Kankanuai i mengen ani katui kapo sokopolok

²⁶ Na kala mengen ta, “Vainagoan si God kapo asukang val igenen kapo sukal nei kana matang. ²⁷ Na kanla matav na katui ang kala sokopolok na kala polok alava. Parik kapa nas ta kapo saka polok an. ²⁸ Roe papalik kapo pakangai ani katui asi kana polok na ka uai. Ainoai ina ka kovkov, le na tis. Akamusai ina kala vaba ta uai. ²⁹ Sikei, taun kala matukal, nang palau kala rok ia using kalapo taun ina.”

Kankanuai i mengen ani katui i sinapeo

(Mt 13:31-32; Lk 13:18-19)

³⁰ Na kala antok, “Au, tara alalangtongai ani vainagoan si God ta sa? Vo tara mengen atokngai ania ta sa? ³¹ Kapo asukang val katui i sinapeo. Kapo liklik luai ani keve katui aongos e kuli rina, ³² sikei man ki sukal ia ka polok na ka ngakanan ani keve sukalan aongos, angkoai si ri mani kime ting si marmarip ina.”

Selen i alis ani keve kankanuai i mengen

(Mt 13:34-35)

³³ Si keve kankanuai i mengen duk asukang ke kata akus a ri vap, angkoai si kari nas. ³⁴ Keve taun katapo mengen iria si kankanuai i mengen papalik. Sikei man ninia papa ve kana keve nat i akalit, kapo atatai aro iria.

Kitmat i rai kala luai

(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵ Si tenei ngelik vong i taun ang, kala antok iria, “Tara kokos aputuk.” ³⁶ Na kila papelek a petau ang na kimela kokos ve nia, using kalapo

gon kuli vul lenginang. Na mang keve vul kitapo auai ve nia. ³⁷ Na mal titis kala serei amadot na to kala lak nei vul na kalapo buk gok. ³⁸ Nia katapo rot kirang vangang e mung i vul. Na kila pangun ia na kila antok ia, “Katakai i akalit, parik kupa ngorem ira? Oring lik tara puka!” ³⁹ Na kala tapangun na kala atakun a malu asi kana kamus, “Musik! Luai!” Na malu kala aulei na luai lava kala pitik. ⁴⁰ Na kala sui iria, “Marai sa na mipo leng? Mipo kovek lak i lomlomon?” ⁴¹ Na kilapo leng alava na kipo sui angpokpokai aniria ta, “Saka igenen an kana na malu ve to kipo kun longong ania?”

5

*Iesu kata vil ato na igenen sangan ta ingua
(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)*

¹ Na kianla serei e mang palpal i laman ang e palpal Geraseno. ² Na kala siang pelek a vul na mang sikei a igenen kamela duai ia le nei gom, katapo atogon a malanganto rikek. ³ Katapo uli ago nei gom, na katapo kovek i mangsikei kapo angkoai si got akit ania, kantanem a angus kitmat luai. ⁴ Using amiang i taun kitapo got akit ia ta angus kitmat na voteng, sikei katapo uli tak tok ani angus, na voteng kapo vil meng ia. Katapo kovek ta mang sikei kapo atogon dual angkoai asi teng akit ania. ⁵ Si keve taun tenei ias ve tenei vong kapo uli kup alava pulakai nei gom na kuli keve putput. Na kapo lamut pok a pukun ina ta iat. ⁶ Si vuk taun ang kamela arai ani Iesu e ring vunga, kala sang asiang taun ia na kanla

soturungai singina. ⁷ Na kala kup velai ani kapo songosongo alava ta, “Iesu, nat i God lakat luai, kupo serei asi kam me vil sa anig? Napo sokotuk akitmat ua e matana i God ta ku ago ta vil akui an anig.” ⁸ Using katala antok ia ta, “Malanganto rikek, ku sounng pelek a igenen ke!” ⁹ Au kala sui ia ta, “Kam asan ta si?” Na kala polpol ta, “Kag asan ta petau using namempo miang.” ¹⁰ Na kapo sokotuk ia asi kana ago ta kirikai an aniria pelek a ring ang.

¹¹ Mang takaman vongo lava kitapo susuang angasungai i ring ang ngere put, ¹² au na kila sokotuk ia, “Ku asok imem taun a takaman vongo suke ani namem an palak singiria.” ¹³ Na kala ainak aniria. Au, keve malanganto rikek ang kila sounng na kianla palak si keve vongo ang. Ria aongos, kipo asukang ta 2,000, kila doso asiang taun a ring karkadapan na kianla lus mat. ¹⁴ Na vap po aiveven vongo ang kila sip na kianla akus nei rina lava na nei keve rina lik. Na ri vap kila pasal asi kari an arai ani sa katala serei. ¹⁵ Na kimela serei si Iesu na kila arai ani vo sangan ta ingua ang kapo sinong, na kalapo kavat, na kalapo vangang tapalas aro pok, nang a igenen ang petau katapo ago singina, na kilapo leng. ¹⁶ Na vap arai ang kila akus iria ta nem ang kata serei si igenen sangan ta ingua ang na ri vongo. ¹⁷ Na kilapo sokotuk ia asi kana pasal suai ani kari rina. ¹⁸ Au kalapo kokos na igenen ang ri ingua kitapo aol ia, kala sokotuk ia asi kana auai ve nia, ¹⁹ sikei parik kapa ainak ania na kala antok ia ta, “Ku papok ane rina taun a keve tungam na ku

antok iria ta poisan a nem roron Volava kataka abis ia singim na kata saka ngorem an anim.”
²⁰ Au kala pasal na kanlapo akusku amalangas nei palpal i Dekapolis ta poisan a nem roron a Iesu kataka abis ia singina. Na ri vap aongos kilapo nagat.

Kavulik mat na aina malepen
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

²¹ Na Iesu kala paputuk pok kuli vul ane mang palpal na vap duk kimela serei akuvul singina e ngerelo. ²² Na mang sikei a ainoinoai i nei lu i kivung, kana asan ta Iairo, kala serei na kala arai ania na kamela matung turung e ngono kakina, ²³ na kala sokotuk ia ta, “Kag kavulik lik kalapo ore asi kana mat. Ku me na kuan amatung a kungam singina asi kana to pok na ka ago aro.”
²⁴ Au kala pasal kuvul ve nia.

Na petau lava kila rumrumpulit using aliu ia. ²⁵ Na mang sikei a aina, katapo uli malepen ta tongmasik asukang ta 12 na matas aongos, ²⁶ na kataka pasal taun a keve katakai i vilvil ato duk, na kataka amun aongos kana togtogon, sikei kana malepen kalapo rikek luai ani aino. ²⁷ Na kataka longong na akusku i Iesu, na kala gingging kolotai alak ania na kanla sigil kana vakup, ²⁸ using kapo lomlomoni ta, “Man naka sigil lik palau kana vakup, nala roron pok.” ²⁹ Na akorong palau tongmasik ang kala sal tok na kala nasai ania ta pukun ina kalapo kala pelek na malepen ang. ³⁰ Na Iesu kala nas ta kitmat ina kala soung pelek ia na kala tapuk ngules nei liuan i petau ang na kala sui, “Si kata sigil kag vakup?”

³¹ Na kana keve nat i akalit kila antok ia, “Kupo nas ta kana na petau lava kipo rumrumpulit ua, na kupo sui ta, ‘Si kata sigil iau?’ ” ³² Na kala tun aulitai asi kana nas ta si nang kata mela sigil ia. ³³ Au na aina ke kalapo nas ta kalapo ro, na kalapo tek lengai palau na kamela matung turung e matana, na kala mengen amalangas ia ta keve nem tutuman aongos. ³⁴ Na kala antok ia ta, “Kag kavulik, kam lomlomon kala vil ato pok ua. Pasal ta marip. Kam malepen kala tagon.”

³⁵ Vuk taun ang kapo mengen lak, na mang matan vap i nei lu si ainoinoai ang kimela serei na kila mengen ta, “Kam kavulik kala mat. Ago ta mang atelan an ani katakai i akalit.” ³⁶ Iesu parik kapa telan ta kari ainasai, sikei kala antok a ainoinoai ang ta, “Ku ago ta leng an, sikei ku lomlomon.” ³⁷ Na kala tubat iria ani ka ago ta sikei ka using ia, sikei ri Petero ve Iakovo na Ioanes tasina i Iakovo, ritol papalik. ³⁸ Au, kianla serei si lu si ainoinoai ang, na kanla arai ani loek lava na radaupa. ³⁹ Na kala riuk lak na kala antok iria ta, “Loek na tangis ke i sa? Kavulik ke parik kapa mat. Kapo rot palau.” ⁴⁰ Na kila los ia. Sikei kala asok suai aongos aniria ane komo, na kala songo na tamana ve rinana i kavulik ang, kuvul ve volo nat po auai ang ve nia, na kala palak taun a kavulik ang. ⁴¹ Na kala teng a kungana na kala antok ia ta, “Talita koum.” Supsupai ina ta “Kavulik lik, napo antok ua, ku tadut.” ⁴² Akorong palau na kavulik ang kala tadut na kalapo pasal, using kata lapo 12 kana matas. Na kila taping alava luai. ⁴³ Na kala atakun akit iria ta ka ago

ta mangsikei ka nas a nem ke, na kala antok iria asi kari ali pok ania.

6

*Ri Nasaret kita kirikai ani Iesu
(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)*

¹ Na kala papelek a rina ang ane si kana rina akorong, na kana keve nat i akalit kila auai ve nia. ² Na si taun i atailai kanla vil akalit nei lu i kivung. Vap miang kila longong kana akalit na kipo taping. Kipo sui asukang ke, “Igenen ke kata luk a keve mengen ke le voi? Nas ke kapo ago singina, kapo saka nas an? Si saka kitmat an na kapo vil a keve bil i vilvil ataping ke?” ³ Parik kana na katakai i abis lu ke, rinana ta Maria, na keve tasina ta Iakovo, Ioses, Iudas na Simon, na parik ta keve tauna kana kapa ve tara?” Na kilapo savang singina. ⁴ Na Iesu kala antok iria ta, “Katakai i kus amalangas, vei kavpo atogon asan si mang keve rina, sikei si kana rina akorong, nei liuan i kana patvap na mete kana lu, parik.” ⁵ Au, na e iang parik kata lapa angkoai si abis ani keve kitmat i bil i vilvil ataping, sikei kala amatung a kungana si rukun lik palau na kala vil ato iria. ⁶ Kapo taping alava using parik kipa lomlomon.

*Iesu kata asok a 12 na nat asi an abis
(Mt 10:1,5-15; Lk 9:1-6)*

Na kala pasal aulit e iang si keve rina si kana akalit ani ri vap. ⁷ Na kala songo asung a 12 na nat ang, na kala asok pongpongua iria na kala alis iria ta kitmat asi kirikai ani ri malanganto rikek. ⁸ Na kala pini akit iria ta ki ago ta teng an ani mangsikei a bil, sikei a kipa papalik. Pok

ka ago, tepe ka ago, na kapkap nei laka kapa ka ago. ⁹ Sikei ki alak a pauk i kak, na ki ago ta alak an ta lapongua i siot. ¹⁰ Na kala antok iria, “Man mi ago nei mangsikei a lu, mi ago akorong e iang, tung si taun ang mi papelek pok a rina ang singina. ¹¹ Man a mang rina ki tav ainak animi na kipo misag ani longong animi, taun mila soun, mi tapngai suai ani kaponpon e kakimi, asi akalit amalangas aniria ta kari lau rikek.” ¹² Asukang na kila pasal na kianla akusku ani ri vap ki lomon pokai. ¹³ Na kianla kirikai suai ani mamain ta ingua, na kianla tiu a mamain ta vap malepen ta rul i elaio na kila vil ato iria.

*Kita vil punuk a Ioanes katakai i asing tauia
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)*

¹⁴ Na tulava Erodes kala longong a keve nem ke using a asan ina kilapo malangas pulakai ania. Mang matan kilapo mengen ta Ioanes katakai i asing tauia kala to pok. Tukulai ina kapo atogon a kitmat ke asi vil ani keve nem ke. ¹⁵ Na mang matan kipo mengen ta nia nang a Elias. Na mang matan kipo kun antok ta kapo katakai i kus amalangas asukang val keve katakai i kus amalangas ang aino. ¹⁶ Sikei Erodes kala longong na kala antok ta, “Ioanes nau natala lam rongok ia, sikei kana kala to pok.” ¹⁷ Using Erodes kataka asok asi teng akit ani Ioanes na ki got ia na alakai ania nei lu i akangbat. Tukulai ina si Erodiyas, kisngana i tasina Pilipo, using kata lapo osongon ia. ¹⁸ Using Ioanes katapo uli mengen ani Erodes ta, “Parik kapa korong ta ku osongon pok kana aina na tasim.” ¹⁹ Na Erodiyas kala marala

ia na kalapo atogon a vubuk ani ka mat, sikei parik kapa angkoai, ²⁰ using Erodes kapo leng ani Ioanes using kapo nas ta kapo igenen korong na daus kapa. Asukang na kala aiveven aro ia. Katapo mangal kana keve mengen na katapo uli buk longong ania kantanem katapo vinga bungus ania. ²¹ Sikei si mangsikei a taun, Erodes kala vil kana matan angan i ingus ania na kala songo kana keve ainoinoai na keve vap i visvis na keve vap posongan i Galilaia. ²² Na si taun ang a kavulik ang si Erodiak kame lapo mika e mataria na Erodes kuvul ve vap lava ang kilapo mangal ia. Au na tulava kala antok a kavulik ang ta, “Man kupo buk ta mang nem ku posong ia na naka alis ua tatana.” ²³ Kala atuvala ta, “Tutuman luai, naka alis ua ta saka nem an man ku aikut ia. Man kupo buk a palpal lava i kag togtogon naka alis ua.” ²⁴ Au, kala soung na kanla sui a rinana ta, “Au, saka nem an kana naka aikut ia?” Na kala antok ia ta, “Vangang i Ioanes.” ²⁵ Na kala sang alak pok na kala antok ta, “Kana palau akorong ku alis iau nei gapai ta vangang i Ioanes katakai i asing tauia.” ²⁶ Na tulava kala vinga makus alava, sikei using katakai atuvala tatana, na keve vap lava kipo sinong, asukang na parik kapa angkoai si misag ani sa katakai posong ia singina. ²⁷ Asukang a tulava kala asok a ararai bat ta kan luk le na vangang ina. Na kanla lam rongok a ngona nei akangbat, ²⁸ na kamela serei ta vangang ina nei gapai, na kala alis ia si kavulik ang, na kavulik ang kala alis ia si rinana. ²⁹ Na kana keve nat i akalit kila longong na kimela asalak le na pukun ina na kianla amatung ia nei mata i mat.

*Iesu kata amasung a petau tavirimok
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Io 6:1-14)*

³⁰ Na keve aposel ang kimela serei akuvul pok si Iesu na kimela akus ia ta sa kita vil ia na sa kita akalit tatana. ³¹ Na kala antok iria, “Mi me. Tara pasal akipai papalik ane si ring vauvau asi an ausai tapai.” Using vap miang kitapo pasal angpok pulakai na parik kipa angkoai taun asi ago aro vo angan kapa. ³² Na kila kokos kuli vul na kila pasal ane si mang ring vauvau si an ago papalik. ³³ Sikei vap miang kila arai kinle aniria, na kila sang e selen palau le nei keve rina aongos, na kianla serei aino aniria. ³⁴ Na kanla siang sabonai ani vap duk, na kalapo ngorem iria using kipo asukang ta ri sipsip kovek i vo aiveven aniria. Na kala tutupongai asi kana mengen akalkalit aniria ta keve bil miang. ³⁵ Na kala ngelik na kana keve nat i akalit kimela serei singina na kila antok ia ta, “Ring ke kapo vauvau na kalapo angasungai a vong. ³⁶ Asok iria taun a mang keve rina asung asi kari an samui ta kari pok asi angan.” ³⁷ Sikei kala antok iria ta, “Nami akorong mi li pok iria.” Na kila sui ta, “Au, kupo buk ani namem an samui pok ta kapkap tavirimok asi kamem alis aniria tatana?” ³⁸ Na kala sui iria ta, “Mipo togon a poisan a saui? Mianla arai tapai.” Na kianla arai tapai na kimela antok ia ta, “Palpalima, na pongua na ien kapa.” ³⁹ Na kala asok iria aongos ta ki sinong si kuvkuvulan si ring ro. ⁴⁰ Na kila sinong angusing si kuvkuvulan. Mang matan si kuvkuvulan i 100 na mang matan si kuvkuvulan i 50. ⁴¹ Na kala luk a palpalima na saui ang na pongua na ien na

kala tarak ane metekuku, na kala posong aro ia, le na kala tevetevek a saui ang dong a keve nat ang asi kari lilis aliu ani ri vap tatana. Na kala kun abis ania asukang si ngono ien ang kapa. ⁴² Na riria aongos kila angan na kila masung aro. ⁴³ Na kila lukluk akuvul a keve inongos i saui ve ien na kila asiang aduk a 12 na tepe lava tatana. ⁴⁴ Na vap tauan ang kita angan, tataot iria katapo 5,000 aongos.

Pasal kuli laman
(Mt 14:22-33; Io 6:15-21)

⁴⁵ Akorong palau kala asok kana keve nat i akalit ta ki kokos aputuk aino ane Betsaida na nia asi kana asok suai tapai ani petau ang. ⁴⁶ Na kala posong ataturung suai tapai aniria na kala kik lak ane kuli putput asi kana an sokotuk. ⁴⁷ Na kala sagupgupan, na vul kanlapo ago nei liuan i laman, na nia papalik lak e ring kolo. ⁴⁸ Na kala arai ta kipo abis alava si kalip using kipo suak a malu. Si tapading i tangat kala pataun iria na kapo pasal aliu kuli laman, asi kana an liu tul aniria. ⁴⁹ Sikei kila arai ania si po pasal kuli laman ang na kila sekpat ta ingua, na kila angaloiai i leng. ⁵⁰ Using riria aongos kitala arai ania na kila leng alava. Sikei akorong palau kala mengen iria na kala antok ta, “Akos. Nau palau kana. Mi ago ta leng an.” ⁵¹ Na kala kokos ve ria na malu ang kala aulei na kipo taping velai ani sugul ⁵² using parik kipa lomlomonai akit ani saui ang kita angan ia. Vangang iria kapo tav tapalas aro.

*Iesu kata vil ato ri vap malepen e Genesaret
(Mt 14:34-36)*

⁵³ Au, kila paputuk luai ane mang palpal na kianla ung alak e Genesaret, na kila rukang. ⁵⁴ Na taun ang kila siang, ri vap kila arai kinle ania, ⁵⁵ na kila sang ang taliungai taun a matan rina asung na kianla asalak le na mamain ta vap malepen kuli pata taun a rina ang kitala longong ta kapo ago singina. ⁵⁶ Na e voi pulakai, si rina lik vo rina lava na mang matan ring katan serei singina, kitapo amatung kari keve vap malepen nei vaia, na kila sokotuk ia asi kana ainak ani ki sigil na ngising palau i kana vakup. Au na taun ang kian lapo sigil ia, ria aongos kilapo to.

7

*Akalkalit si ri vap lava aino
(Mt 15:1-20)*

¹ Ri Parisaio kimela serei singina kuvul ve mang matan vap malangas ani saupai le Ierusalem, ² na kila arai ani kana keve nat i akalit si po angan tav sunep kunga aro aino val kapo ro val kari saupai. ³ Using ri Parisaio ve ri Iudaia aongos kipo ususing a akalit si ri vap aino ta man parik kipa sunep aro aino ki ago ta angan an. ⁴ Na ki ago kapa ta angan an ani pok kita samui ia nei ring i atos man parik kitapa galui adaus aro aino ia. Na kapo atogon mang matan saupai duk kipo using ia val galui aro ani kap, avubus, gapai, vebe na pata. ⁵ Au, na ri Parisaio na vap malangas ani saupai ang kila sui ia ta, “Au kapo sa na kam keve nat i akalit parik kipa using a laulauan si keve tivura na

kipo tav sunep aro aino tapai na ki angan?” ⁶ Na kala antok iria, “Esias kata kus amalangas aro ta nami na vap kapau, val nei salsalik ta, **Vap ke kipo mamaila anig ta ngururia palau, sikei nei pakangat iria kipo ago avunga luai anig.** ⁷ **Kipo soturungai kapau palau singig. Na kipo mengen alava ta kari keve lomlomonai palau asukang val kapo akalkalit tutuman.** ⁸ Mipo lakau na asok tapai si God na milapo kolai ania ta laulauan si ri vap.” ⁹ Na kala mengen iria, “Mipo katak aro luai asi kami gel ani kana saupai a God na mipo usiusing kami laulauan akorong. ¹⁰ Arai, Moses kata antok ta, **Ku mamaila ani tamam ve rinam, na si kapo mengen arikek ani tamana ve rinana, nia asi mat.** ¹¹ Sikei nami mipo antok ta man a si kapo antok a tamana ve rinana ta kana keve bil asi pakangai aniria kapo Korban, nang supsupai ina ta katala alis ia ane si God, ¹² e iang mila atakun ia asi kana ago ta abis ani lau ro ani tamana ve rinana. ¹³ Sukana, milapo lomon apalau na mengen si God, using mipo teng akit si kami keve saupai. Na mang keve bil duk kapa mipo vil ia asukang.”

¹⁴ Na kala songo akuvul pok a ri vap na kala antok iria, “Nami aongos, mi longong iau na mi malangas. ¹⁵⁻¹⁶ Nem kapo pasiang nei vinga parik kapa angkoai si vil avisuk ani igenen. Sikei sa kapo sounge le neina, nia vanang kapo vil avisuk ia.” ¹⁷ Na kala papelek a petau ang ane nei lu na kana keve nat i akalit kila sokotuk ia ta ka atatai amalangas iria ta kankanuai i mengen ke. ¹⁸ Na kala antok iria ta, “Nami kapa mipo tav malangas? Sa, parik mipa malangas ta sa

kapo pasiang nei vinga parik kapa angkoai si vil avisuk ani igenen? ¹⁹ Using parik kapa pasiang asi kana an ago akit, kapo pasiang ane nei vinga le na kanpo soung suai pok.” Si oring ke katapo mengen amalangas ta mamain ta pok aongos kipo ro asi angan. ²⁰ Na kala antok, “Sa kapo soung le neina i igenen, nia vanang kapo vil visuk ia. ²¹ Using le nei vinga keve lomlomonai rikek ki serei val panik, ainau, daung, ²² putuk osongon, neikitung na mang matan lau rikek. Kapau, asosol, mangal musik, mengen musik, alalakas na nio. ²³ Ria aongos na keve lau rikek ke kipo ago nei vinga nang kipo vil avisuk a igenen.”

Lomlomon si aina le Suropoinikis
(Mt 15:21-28)

²⁴ Au, kala papelek a rina ang na kala pasiang taun a palpal i Turo. Na kanla riuk lak nei mang lu amunai ani ki ago ta arai ania, sikei parik kapa angkoai si ka ago mumun. ²⁵ Sikei, mang aina, kana kavulik malanganto rikek katapo aol ia, kala longong ta kapo ago, na sumasuma palau kamela serei singina na kamela oroturung e ngono kakina. ²⁶ Aina ke kapo ainan Elas, na kana rina e palpal Suropoinikis, na kala aikut ia si kana lu suai ani ingua ang pelek kana kavulik. ²⁷ Na kala antok ia ta, “Angangan amasung aino na ri nat lik using parik kapa ro asi luk ani pok si ri nat lik na apus ani kauvek tatana.” ²⁸ Na kala antok ia, “Kapo ro volava, sikei apok ri kauvek neite pata kipo nas ani angan ani inongos i pok si ri nat lik.” ²⁹ Na kala antok ia ta, “Using kupo mengen asukang, ku papok. Ingua ang kala papelek kam

kavulik.” ³⁰ Au kala papok ane nei lu na kanla serei sabonai ani kana kavulik kapo matung kuli pata na ingua ang kala kovek.

Iesu kata vil ato na tapo

³¹ Na kala anguan tadut pelek pok an ani palpal i Turo, na kala palak ane Sidon na kala paliu asi kana an serei si laman tatapulitai, Galilaia, na kapo paliu nei palpal Dekapolis. ³² Na kianla songo dong ia ta mang igenen katapo talinga bot na kapo tava ani mengen. Na kila aikut ia ta ka amatung a ngono kungana singina. ³³ Na kala songo papalik akipai ania pelek a petau lava ang na kala atung a piupiu i ngono kungana nei ngono talingana na ka kanus na kala sigil a kalkalame ina. ³⁴ Na kala tarak alak ane metekuku na kala aus asinong na kala antok na igenen ang ta, “Epata.” Supsupai ina ta “Tavas.” ³⁵ Na talingana kala tapalas na kalkalame kudik ang kala ro na kana mengen kala saling aro. ³⁶ Na kala sokotakun a vap ang ani ki ago ta akus an tatana. Sikei, kantanem kata atakun amadot iria, kila akuskus alava. ³⁷ Na kipo tapping alava luai na kipo mengen ta, “Keve bil aongos kapo vil ia kapo vil aro palau iria. Kapo iton a ri tapo asi kari mengen na ki longong korong kapa.”

8

*Iesu kata amasung a petau tavirimok
(Mt 15:32-39)*

¹ Si pangau i taun ang, mang petau lava kimela serei akuvul pok, na kitapo kovek i pok, na kala songo akuvul kana keve nat i akalit na kala

antok iria ta, ² “Napo ngorem a petau ke using lenginang kitala ago na potol a taun ve nau, na kipo kovek i pok. ³ Man naka asok suai palau aniria velai ani buk angan, kianla ngau alava e selen using mang matan iria le ring vunga.” ⁴ Na kana keve nat i akalit kila sui ia ta, “Au, tara luk pok e voi aniria? Using a ring ke kapo ring palau.” ⁵ Na kala sui iria ta, “Poisan a saui nang mipo atogon ia?” Na kila antok ta, “Limalengua.” ⁶ Au na kala asok na petau ang asi kari sinong aongos e vunep, na kala luk a limalengua na saui ang na kala posong ro, na kala tevek ia na kalapo alis ia si kana keve nat i akalit asi kari sasagi ani ri vap tatana, na kilapo lilis a petau ang tatana. ⁷ Kitapo atogon a rukun ien lik kapa na kala kun posong ro singina na kala asok iria ta ki kun tavai kapa ania. ⁸ Na kila angan na kila masung. Au na kila lukluk akuvul na keve inongos i pok ang na kala serei asukang ta limalengua na tepe duk. ⁹ Kitapo asukang ta 4,000 na vap aongos. ¹⁰ Na kala asok suai aniria, na kala kokos kuli vul ve kana keve nat i akalit na kila pasal ane palpal Dalmanuta.

Kipo buk ta akanangai
(Mt 16:1-4)

¹¹ Na ri Parisaio kimela serei asi kari anggegelai ve nia, na kila asok ia ani ka abis a mangsikei a akanangai le metekuku, asi kari atokngai ania. ¹² Na kala aus asinong na kala antok ta, “Ani sa na polpolokan i taun ke kipo buk a akanangai? Napo mengen atutuman luai animi ta ka kovek luai ta mang akanangai ani polpolokan ke.” ¹³ Na

kala papelek iria na kala kokos aputuk kuli vul ane mang palpal.

*Yeast si ri Parisaio ve Erodes
(Mt 16:5-12)*

¹⁴ Kitala lomom taun ani luk saui le. Ring sikei palau katapo sinong kuli vul. ¹⁵ Na kala antok akit iria ta, “Mi arai aro na mi aiveven imi pelek a yeast si ri Parisaio na si Erodes kapa.” ¹⁶ Na kilapo angmemengenai musik ta, “Tarapo kovek i saui.” ¹⁷ Sikei Iesu kalapo malangas ia na kala sui iria ta, “Sa tukulai ina na mipo angmemengenai ta mipo kovek i saui? Sa, parik mipa malangas lak? Mipo kovek i nas lak? Vei vingami kavpo tabat nganing? ¹⁸ Mipo atogon mata sikei mipo tav arai. Mipo atogon talinga kapa sikei mipo tav longong. Sa, parik mipa lomom akit ¹⁹ a taun ang nata tevek a palpalima na saui dong a 5,000 na vap ang singina? Poisan a tepe lava mita asiang aduk ia ta inongos i pok?” Na kila antok ia ta, “12.” ²⁰ “Au na limalengua na saui ani 4,000 na vap ang, poisan a tepe lava mita asiang aduk ia?” Na kila antok ia ta, “Limalengua.” ²¹ Na kala sui iria ta, “Mipo kovek i nas lak?”

Iesu kata vil ato na igenen mata ba e Betsaida

²² Na kianla serei e Betsaida na mang vap kila songo dong ia ta mang igenen ba na kila sokotuk ia ta ka sigil ia. ²³ Na kala teng a kungana i ba ang na kala ausingai asoung ania pelek a rina. Na kala kanus dong a matana na ka amatung lakat a kungana singina na kala sui ia ta, “Kupo arai korong ta ring bil?” ²⁴ Na kala gelegelep na kala antok ta, “Napo arai ani ri vap, sikei kipo bil val ri

ei kipo pasal.” ²⁵ Na kala amatung pok a kungana e matana, na kala arai akit, kala tapalas a matana na kala ararai aroron luai. ²⁶ Na kala asok ia taun kana lu velai ani kala atakun ia ta, “Ku ago ta an serei an e nei rina.”

*Petero kata mengen amalangas ta Iesu
(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)*

²⁷ Na Iesu kala pasal aliu ve kana keve nat i akalit ane si mang keve rina e Kaisareia Pilipo. E nei selen kanlapo sui kana keve nat i akalit ta, “Ri vap kipo kin iau ta nau a si?” ²⁸ Na kila antok ia ta, “Ioanes, katakai i asing tauia, na mang matan kipo antok ta Elias, na mang matan ta mangsikei iria mamain ta katakai i kus amalangas.” ²⁹ Na kala sui iria ta, “Au, na nami, mipo kin iau ta nau a si?” Na Petero kala ngenget ia ta, “Numai a igenen i akanangai.” ³⁰ Na kala sokotakun iria ta ki ago ta antok an ani mangsikei tatana.

Iesu kapo mengen aino ta ka mat na ka tadut pok

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹ Na kalapo mengen i amalmalangasai aniria ta igenen i pukun ka sunguk a keve vilvil akui miang, na ri vap lava na keve ainoinoai si ri katakai i sula ve ri vap malangas ani saupai ki misag ania na ki raung ia, na e mung i potol a taun, ka tadut pok. ³² Na katapo mengen amalangas aroron luai aniria. Na Petero kala songo ia ane ngising na kanlapo tatapokai ania. ³³ Sikei kala taval na kala arai ani kana keve nat i akalit na kala tatapokai ani Petero ta, “Pasal e mung ig, Satan. Using parik kupa auai ve lomlomonai si God, sikei kupo auai

ve lomlomoni si ri vap.”³⁴ Na kala songo asung ri vap kuvul ve kana keve nat i akalit na kala antok iria ta, “Man a mangsikei kapo buk using anig, ka uli auak suai ani lomlomoni ania pok, na ka asalak kana ngakputuk na ka using iau.³⁵ Using ninia kapo buk aiveven aroron ani kana to, ka amun ia. Sikei ninia kapo amun kana to anig na ani akus ro, ka teng ia.³⁶ Using man a igenen ka atogon a keve bil aongos kuli rina na ka mat, keve bil ang ki saka pakangai ania?³⁷ Arai, tara samui pok kara to ta sa?³⁸ Using man a sikei kapo mumurung anig na ani kag mengen, nei liuan i vap putuk osongon ve bil arikek i taun ke, igenen i pukun kapa ka kun mumurung ania si taun man ka serei pok ta miminaungan i tamana ve mamain ta angelo

9

daus.”¹ Na kala antok iria, “Napo mengen atutuman luai animi ta mang matan kana kipo tung e ke, parik kipa mat tung si ki arai ani kana vainagoan a God kame serei ta kitmat.”

*Ararai i pukun i Iesu kala sakol
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)*

² Na kala liu tapai a limalesikei a taun na Iesu kala songo le na ri Petero ve Iakovo na Ioanes, ritol papalik, na kala ainoai alak aniritol ane si mangsikei a put lakat. Na kanla sakol e mataritol.³ Na kana maus vo la mang posok luai, tav angkoai ve mangsikei i kuli rina kapo galui vakup asukang.⁴ Na Elias ve Moses kilongla tu aserei na kilongmela angmemengenai ve Iesu.

⁵ Na Petero kala antok a Iesu ta, “Kapo ro anira si me ago e ke. Namemtol atung ta potol a ralai, ta sikei anim, na mang sikei ani Moses na ta mang anu ani Elias.” ⁶ Using parik kapa nas ta ka saka mengen an, using kitolpo leng arikek. ⁷ Na mang kuku kamela apung iria. Na kalinga kala mengen nei kuku, “Kana kag nat ro, napo buk alava ia, mi longong ia.” ⁸ Akorong palau na kitola anguan ararai an, na kitola tav arai ani mang si ve ritol, Iesu papalik. ⁹ Au na taun kitolapo kik siang pok pelek a kuli put ang, kala atakun iritol ta kitol ago ta antok an ani mang anu ta saka nem an kitoltala arai ania tung si igenen i pukun kala tadut pelek a mat. ¹⁰ Asukang a kitola teng akit a mengen ke na kitolpo sui angpokpokai aniritol ta supsupai i vuk mengen ke tadut pelek pok ani mat. ¹¹ Na kitola sui ia ta, “Au, marai sa na vap malangas ani saupai kipo antok ta Elias kame serei aino tapai?” ¹² Na kala antok iritol ta, “Elias kame serei aino ani kame vil aro na keve bil aongos. Marai sa kita salik ia ta igenen i pukun ka kui alava na ri vap asi kari kirikai ania? ¹³ Sikei napo antok imi ta Elias lenginang kata mela serei, na kitapo vil a keve lau rikek e matana si selen ang riria akorong kitapo uruk singina, asukang val mengen i salsalik kapo mengen tatana.”

*Iesu kata vil ato na nat ingua kata aol ia
(Mt 17:14-20; Lk 9:37-43a)*

¹⁴ Na kitolanla serei si keve nat i akalit sabonai ani petau lava si po ago kuvul ve ria, na mang keve vap malangas ani saupai kilapo anggegelai ve ria. ¹⁵ Na petau ang kila arai ania na kipo

taping arikek na kila sang kamakamal ia na ki lulun ia. ¹⁶ Na kala sui iria, “Mipo anggegelai kana ta saka nem an ve ria?” ¹⁷ Na mangsikei a igenen nei liuan i petau ang kala ngenget ia asukang ke ta, “Katakai i akalit, natame serei singim ta kag nat, using a ingua kapo aol ia na kapo tav mengen. ¹⁸ Keve taun, man a ingua ka serei singina, kapo so tatana ane vunep, rere kapo siang e amangana na kapo ngut ngisa, na kapo amadot a pukun ina. Natala sokotuk kam keve nat i akalit asi kari lu suai ania sikei parik kipa angkoai.” ¹⁹ Na kala antok iria ta, “Nami na matan polpolokan tav lomlomon. Poisan lak a taun si kag ago ve nami? Poisan lak a taun si kag telan tatami? Sunguk ia ane singig!” ²⁰ Au, kila sunguk ia na akorong palau si vuk taun ang ingua ang kala arai ania na kala so angpok pulakai ta nat ang ane vunep na kapo saul angpok velai ani rere i mat. ²¹ Na kala sui a tamana ta, “Poisan a taun katala bil asukang ke?” Na kala antok ia ta, “Le si liklik. ²² Taun miang ingua ke kapo buk raung punuk ania na mang matan taun kapo so tatana ane nei kut na ane nei laman kapa. Man kupo angkoai si pakangai animem, kapo ro, ngorem imem.” ²³ Na Iesu kala antok ia ta, “Man kupo angkoai? Keve bil aongos nang kapo angkoai man kupo lomlomon.” ²⁴ Akorong palau na tamana i nat ke kala songosongo ta, “Napo lomlomon, ku pakangai ani kag lomlomon using kapo liklik!” ²⁵ Na Iesu kala arai ta petau ang kime lapo duk na kala kirikai suai ani ingua ang,

“Numai, ingua vil apo ang, ku soun g pelek ia!

Ku ago luai ta anguan aol an ania!” ²⁶ Na kala kup alava na ka anguan so pok an tatana na kala sounng pelek ia. Na nat ang kalapo matung val igenen la tapikon. Na amiang iria kilapo antok ta kala mat. ²⁷ Sikei Iesu kala teng ia e kungana na kala tadut. ²⁸ Au na kala palak nei lu na kana keve nat i akalit kianla sui papalik ia ta, “Sa tukulai ina na parik namemta angkoai si lu suai ania?” ²⁹ Na kala antok iria ta, “Si sokotuk papalik tarapo angkoai si lu suai ani anu asukang ke.”

Iesu kata vapongua i mengen ta ka mat na ka tadut pok

(Mt 17:22-23; Lk 9:43b-45)

³⁰ Na kila papelek a rina ang na ki paliu e Galilaia. Parik kapa ainak ta ki nas ta kalapo ago e iang, ³¹ using kapo buk atatai ani kana keve nat i akalit asukang ke ta, “Igenen i pukun ki alis suai ania e kungaria i ri vap na ki raung ia na e mung i potol a taun ka tadut pok.” ³² Sikei parik kipa malangas ta supsupai i mengen ang, na kipo lolokovo si sui ania tatana.

Si kapo aino?

(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

³³ Na kianla serei e Kaparnaum na e nei lu kala sui iria ta, “Mitapo anggegelai ta sa nang e selen?” ³⁴ Sikei parik kipa ngenget ia using kitapo anggegelai e selen ta si iria kari ainoinoai. ³⁵ Na kala sinong na kala songo na 12 na nat i akalit na kala antok iria ta, “Man a igenen kapo buk asi kana ainoinoai, ka igenen palau, na ka asosokai si ri vap.” ³⁶ Na kala songo na mang nat lik na ka atung ia nei liuan iria na ka sovai ia na kala

antok iria ta, ³⁷ “Si kapo ainak ani sikei a nat lik asukang ke si asan ig, e iang kapo ainak anig. Na si kapo ainak anig, parik kapa ainak anig, sikei kapo ainak ani vo asok ang anig.”

*Si kapo tav tubat anira kapo tung ve tara
(Lk 9:49-50)*

³⁸ Na Ioanes kala antok ia ta, “Katakai i akalit, namemta arai ani mang igenen katapo kirikai suai ani ingua si asan im, sikei namemta atakun ia using parik kapa mangsikei ira.” ³⁹ Sikei Iesu kala antok iria ta, “Mi ago ta atakun an ania. Arai, man a mangsikei kapo vil a bil i vilvil ataping si asan ig, parik kapa angkoai si mengen arikek sumasuma anig, ⁴⁰ using man a si kapo tav tubat anira, kapo tung ve tara nang. ⁴¹ Using napo mengen atutuman luai animi ta man a si ka alis imi ta men laman asi inum, using mipo sunguk a asan i igenen i akanangai, tutuman luai parik kapa angkoai si ngau kap ani kana seupok.

*Uak si lau rikek
(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)*

⁴² Man a si ka asavang a sikei i keve nat lik ke, ka pen ro ania man ki pala a iat maiten e ngona na ki asuai ania nei laman. ⁴³⁻⁴⁴ Man a mang palpal kungam kataala vil ua si uak si lau rikek, ku li tok suai ania. Kapo ro ta ku palak si to asikei ta sikei a pal kunga palau, vei la asuai anim ve ngono kungam aongos nei kut lava i saupai, si kut ang kapo ni asikei. ⁴⁵⁻⁴⁶ Na man a mang palpal kakim kataala vil ua si uak si lau arikek, ku lam putuk suai ania. Kapo ro ta ku palak si to asikei ta sikei a pal kak palau, vei la asuai anim ve

ngono kakim aongos nei kut lava i saupai. ⁴⁷ Na man a mang palpal matam katala vil ua si uak si lau rikek, ku ruvel suai ania. Kapo ro ta ku palak nei vainagoan si God ta sikei a palpal mata palau, ani ki asuai anim ve ngono matam aongos nei kut lava i saupai, ⁴⁸ si ring ang ri kanipa ki se asikei a pukun iria singina na kut ang parik kapa angkoai si mat singina. ⁴⁹ Arai, ri vap aongos, kut ka ni adaus iria val makasim. ⁵⁰ Makasim kapo bil ro. Au na man a makasim kala tamus a namin ina, mi saka vil anaminan an pok ania? Kapo ro ta makasim ka ago singimi na mi ago kuvul si marip.”

10

Lau i putuk osongon (Mt 19:1-12)

¹ Na kala papelek a ring ang ane palpal Iudaia na kala paputuk a sung ang Iordanes. Na petau lava kimela serei pok singina na kala akalit iria val kapo uli vil ania. ² Na mang matan Parisaio kitapo buk atokngai ania na kila sui ia ta, “Au si kara saupai kana kapo ainak ani tauan asi kana asuai ani kana aina?” ³ Na kala sui pok iria ta, “Moses kata alis imi ta saka saupai an?” ⁴ Na kila antok ia ta, “Moses kata ainak ani **tauan ka salik kana mengen i misag, le na ka asuai ania.**” ⁵ Sikei Iesu kala antok iria ta, “Using a vingami katapo kitmat, na kata alis imi ta saupai ang, ⁶ sikei le kabang le si taun i asisinong **God kata asinong iria tauan na aina,** ⁷ nang tukulai ina tauan ka papelek a tamana ve rinana na

kame ago kuvul ve kana aina, ⁸ na kilongla sikei palau a pukun. Sukana vang, parik kilonglapa anguan pongua an, kilonglapo sikei. ⁹ Asukang a sa na God katala pala kuvul ia, ka ago ta mangsikei ka luang ia.” ¹⁰ Au, nei lu na kana keve nat i akalit kianla susuai ania ta keve nem ang. ¹¹ Na kala antok iria ta, “Man a mangsikei katala kamus si kana aina na kanla osongon ta mang anu, sukana kapo abis a lau rikek taun ia. ¹² Na man a aina katala kamus si kana tauan na kanla osongon ta mang anu, sukana kapo abis a lau rikek.”

*Iesu kapo amatung kunga si ri nat kavulik lik
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)*

¹³ Na kimela serei ve ri nat kavulik lik taun ia ani kame amatung kunga singiria, na kana keve nat i akalit kimela marala suak iria. ¹⁴ Na Iesu kala arai ani oring ke, kala marala na kala antok iria ta, “Mi lomon suai ani ri nat lik ane singig. Ago ta atakun an aniria, using a matan vap val ria, kakaria vang na sinsinongan si kana vainagoan a God. ¹⁵ Napo mengen atutuman imi ta man a sikei parik kapa ainak val nat lik ani kana vainagoan a God, parik luai kapa palak.” ¹⁶ Na kala vongok iria na ka amatung lakat a kungana si siksikei iria na kala poso atauia iria.

*Igenen tauia
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)*

¹⁷ Na kalapo tutapong pok kana paspasal, na mang igenen kala sang taun ia na kamela sovusu-lai singina na kala sui ia ta, “Katakai i akalit ro, sa naka vil ia ani kakag a to asikei?” ¹⁸ Na Iesu kala antok ia ta, “Sa tukulai ina na kupo kin iau ta

napo ro? Using God papalik nia kapo ro. ¹⁹ Kupo malangas a keve asok tapai ang ta **Ku ago ta daung an, ku ago ta putuk osongon an, ku ago ta ainau an, ku ago ta posposo akapau an mete saupai,** ku ago ta kapau an asi luk palau ani bil si mangsikei, **ku mamaila aro ani tamam ve rinam.**” ²⁰ Na kala antok ia ta, “Katakai i akalit, riria aongos nata using arukup iria le si taun natapo liklik lak tung kana.” ²¹ Na Iesu kala arai velai vinga ro ania na kala antok ia ta, “Mangsikei a bil lak kupo inongos asi kam abis ania asukang ke. Ku pasal na ku an atos ta kam keve togtogon, na ku alis ani ri vap logo, ani kakam a togtogon roron metekuku. Na kume using iau.” ²² Taun kala longong a mengen ang na nono kala dai velai ni makus lava na kala pasal akipai, using kapo igenen duk ta togtogon.

²³ Na Iesu kala taval taun kana keve nat i akalit na kala antok iria ta, “Vola kitmat luai ani igenen tauia si palak nei kana vainagoan a God.” ²⁴ Na keve nat ang kila taping ani kana mengen. Sikei Iesu kala anguan mengen an ta, “Kag inatus, kapo kitmat luai asi palak nei kana vainagoan a God! ²⁵ Palak ang si igenen tauia ane nei vainagoan ang si God, ka kitmat luai ani papalakan si kamel nei malang i sangum.” ²⁶ Na kilapo taping alava luai, na kipo sui angpokpokai aniria ta, “Au, man kapo asukang, si ka angkoai si sapang?” ²⁷ Na Iesu kala tun iria na kala antok ta, “Ani ri vap kapo kitmat, sikei ani God, kapo remrem, using keve bil aongos God kapo angkoai si vil ania.” ²⁸ Na Petero kalapo mengen ia ta, “Arai, namemtala papelek a keve bil aongos asi kamem using anim.” ²⁹ Na

Iesu kala antok ta, “Napo antok atutuman imi ta man a si ka papelek kana rina, na keve tasina, tauna, rinana, tamana, kana inatus vo kana keve matang, si asan ig vo si asan i akus ro, ³⁰ tutuman luai ka luk pok lak a tauia tavirimok luai i keve rina, tasina, tauna, rinana, kana inatus, na kana keve matang si to ke, na ka luk kapa na vilvil akui, na si to e mung ka teng a to asikei. ³¹ Sikei vap miang kitapo aino, kime aimung, na riria kitapo aimung, ki an aino.”

Iesu kata vapotol i mengen ta ka mat na ka tadut pok

(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

³² Na kilapo paspasal e selen alak ane Ierusalem, na Iesu kapo lili ainoai aniria, na kipo lomlomoni amiang, na vap po aimung ang kipo leng. Na kala anguan songo an ani 12 na nat ane ngising na kala atatai iria ta keve nem ang ka serei lak singina. ³³ “Arai, taralapo palak vang ane Ierusalem, na kian alis suai ani igenen i pukun taun a keve ainoinoi si ri katakai i sula na keve vap malangas ani saupai, na kian alis saupai ani kan mat, na ki lis ia e kungaria i ri vap i ngising, ³⁴ na ki kurek ia, ki kanus ia, ki sasaup ia na kian raung punuk ia. Na e mung i potol a taun ka tadut pok.”

Sokotuk si ri Iakovo ve Ioanes

(Mt 20:20-28)

³⁵ Na ri Iakovo ve Ioanes, ngono nat ang si Sebe-daio, kilongmela antok ia ta, “Katakai i akalit, mang bil namemlongpo buk ua ta ku abis ia animemlong.” ³⁶ Na kala sui irilong ta, “Saka nem an

milongpo buk ia ani naka abis ia?” ³⁷ Na kilongla antok ia ta, “Ku ainak animemlong ta mangsikei kan sinong si kam palso na mang anu si kam palkais nei kam miminaungan i sinsinongan.” ³⁸ Na Iesu kala antok irilong ta, “Parik milongpa nas a sa milongpo aikut ia. Sa, milongpo angkoai si inum si kavi ke napo usausa asi kag inum singina? Sa, milongpo usausa si luk ani asing tauia ke napo usausa si luk ania?” ³⁹ Na kilongla antok ia ta, “Namemlongpo angkoai.” Na Iesu kala antok irilong ta, “Kavi ke naka inum singina, milong inum kapa singina, na asing tauia ke naka luk ia, milong luk ia, ⁴⁰ sikei si sinong si kag palso vo palkais, parik vang kapa kakag si kag posong singina. Ngono palpai ang kapo kakaria, riria kitala itoiton ia aniria.” ⁴¹ Au, mang sangauli na nat ang kila longong a bil ke, na kilapo songag ani ri Iakovo ve Ioanes. ⁴² Na Iesu kala songo akuvul iria na kala antok iria ta, “Mipo nas a ri vap i ngising, kari keve vap vo sausaupai kipo aunai lakat aniria. Na kari keve vap asanan kipo aunai sausaupai aniria. ⁴³ Sikei parik kapa ro ta ka asukang singimi. Sikei si man a si kapo buk ani ka laba singimi, kapo ro ani ka serei a asosokai singimi aongos. ⁴⁴ Na si kapo buk tu ainoinoi animi ka auak ia ani ka asosokai e kevkev imi aongos. ⁴⁵ Using a igenen i pukun kata serei parik asi kari me asosokai singina, sikei asi kana me asosokai singiria, na asi kana me mat bat ani vap miang na asukang ka samui apok iria.”

*Iesu kata vil ato na Bartimaio
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)*

⁴⁶ Na kianla serei e Ieriko. Na taun ang kalapo papelek a Ieriko ve kana keve nat i akalit kuvul ve mang petau lava, Bartimaio, tamana ta Timaio, mangsikei a igenen ba na katapo uli aikut papakangai, katapo sinong ngere selen. ⁴⁷ Na kala longong ta Iesu le Nasaret, na kala songo alava ta, “Iesu, nat i David, ku ngorem iau!” ⁴⁸ Na vap miang kilapo atakun ia ani ka ago ta mengen an. Sikei kala songosongo alava luai ta, “Nat i David, ku ngorem iau!” ⁴⁹ Na Iesu kamela tung na kala antok ta, “Mi songo ia.” Na kila songo na igenen mata ba ang, velai ani ki antok ia ta, “Ku uruk. Tapasuk, kapo songo nang ua.” ⁵⁰ Na kala kiang suai ani kana vakup i po apupung, ka laos atung na kala pataun a Iesu. ⁵¹ Na Iesu kala sui ia ta, “Kupo buk ani naka vil sa anim?” Na ba ang kala antok ia ta, “Raboni, napo buk asi kag mata arai.” ⁵² Na Iesu kala antok ia ta, “Ku pasal. Kam lomlomon kata la vil ato ua.” Akorong palau kala ararai aro na kala using ia e selen.

11

*Iesu kata palak val tulava nei Ierusalem
(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Io 12:12-19)*

¹ Na kian lapo pasal angasungai i Ierusalem, asi an serei e Betpage na Betania, si mulang ang Elaio, na kala asok a pongua i kana keve nat i akalit ane no, ² velai ani mengen anirilong ta, “Milong pasal taun a rina suke e no, na man milonganla palak, milong sabonai ani dongki tanginang kita pala ia, na parik lak ta mang anu katapa kokos singina. Milong kunis ia na milong

tak ia ane ke. ³ Man a sikei ka sui imilong ta milongpo vil ia ani sa, milong antok ta Volava kapo inongos taun ia na ka alis suai sumasuma pok ania.” ⁴ Au, kilongla pasal na kilonganla sabonai ani dongki tanginang ang ngere selen kita pala akit ia si takaman i mang lu. Na kilongla luang ia ⁵ na vap po tung asung ang kila sui irilong ta, “Au, sa na milongpo luang suai ani dongki tanginang ang?” ⁶ Na kilongla ngenget val kana atatai a Iesu, na kila ainak anirilong. ⁷ Na kilongla tak a dongki tanginang ke taun a Iesu na kilong amatung lakat karilong keve vakup i po apupung kuluna na kala gon lakat kuluna. ⁸ Na vap duk kila kun veleveles ani kari keve vakup i po apupung e nei selen na mang matan kipo veleveles pan i ei le nei uten. ⁹ Na vap po aino ang kuvul ve ria e mung kipo songosongo asukang ke, “**Alatun! Atautauia ane si vopo serei ke ta asan i Volava.** ¹⁰ Atautauia ane si vainagoan vopo serei ke si tivura David. **Alatun** ane pangkul luai!” ¹¹ Na kala serei e Ierusalem na kanla palak nei rina i atailai. Na taun ang kala ararai aongos e iang, using kalapo ngelik, kala soung suai pok ane Betania ve kana sangauli na pongua na nat i akalit.

*Iesu kata amese na iei
(Mt 21:18-19)*

¹² Si taun using ina, kilapo papok le Betania na kalapo buk angan, ¹³ na kala arai ani mangsikei a suke kapo tung avunga na kapo urung. Na kala pasal taun ia asi kana an ngumut ta ring uai, sikei kanla arai ta kapo kovek, kapo papanan palau,

using parik lak kapa inuai. ¹⁴ Na kala antok ia ta, “Le kana na asikei ka kovek ta sikei ka angan a uaim!” Na kana keve nat i akalit kipo longong ia.

Iesu kata vil adaus na rina i atailai
(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Io 2:13-22)

¹⁵ Na kianla serei e Ierusalem, na kala palak nei rina i atailai na kanlapo lu asoung a vap po samui na asesel ang nei rina i atailai. Ka ul aturung a keve pata singiria kipo sakol kapkap, na keve sinsinongan singiria kipo atos ta ri uk. ¹⁶ Na ka atakun iria ani ki ago ta asalak an ani kari usausan alak ane nei rina i atailai. ¹⁷ Na kala vil akalit aniria velai ani mengen ta, “Sa, parik kitapa salik ia ta, **Kag lu kapo lu si sokotuk ta mamain ta matan vap aongos?** Sikei kana milapo pokai ania asi kana bil val wakil si ri vap tainau.” ¹⁸ Na keve ainoinoai si ri katakai i sula kuvul ve ri vap malangas ani saupai kila longong a nem ke na kila gule selen ani ki raung suai ania, using kipo leng ania using vap duk kipo mangal kana akalkalit. ¹⁹ Au, tenei ngelik vong kila soung pelek a rina.

Luk malangas le si iei mak
(Mt 21:20-22)

²⁰ Na taun kilapo paliu vauk e selen, na kila arai ani ei ang kala mak aongos tung si mis ina. ²¹ Na Petero kala lomlomonai pok na kala antok ia ta, “Katakai i akalit, ku arai ani ei suke kuta varas ia, kala mak aongos.” ²² Na Iesu kala polpol ta, “Mi lomlomon ta God. ²³ Napo antok atutuman imi ta man a si ka asok a mulang ke ta, ‘Ku tapasuk na kuan asuai anim nei laman!’ na parik kapa

sugul e lomlomonai ina, sikei kapo lomlomon ta sa katai kin ia ka serei, ka asukang palau. ²⁴ Asukang a napo antok imi ta man mi sokotuk a mangsikei a nem na mipo lomlomon akit ta mi atogon ia asukang, tutuman, mi luk ia. ²⁵⁻²⁶ Man mipo tung asi sokotuk, mi lomlon suai ani lau rikek si mang sikei, ani tamami e metekuku ka kun lomlon suai ani kami keve lau rikek.”

*Kipo sui a Iesu ta kana ro asi abis
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)*

²⁷ Na kianla serei pok e Ierusalem, na kanlapo pasal nei rina i atailai na keve ainoinoai si ri katakai i sula, na vap malangas ani saupai kuvul ve ri vap lava kimela serei singina, ²⁸ na kila sui ia ta, “Si saka ro an kana kupo abis a keve abis ke? Si kata alis ua ta ro asi abis ania?” ²⁹ Na Iesu kala antok iria ta, “Naka sui imi ta mang susui, na man mila polpol aro ia, nau naka antok imi ta kag saka ro an asi abis ani keve abis ke. ³⁰ Ioanes si kana asing tauia, kata luk a ro ang le metekuku vo le si ri vap? Mi ngenget iau.” ³¹ Na kilapo anggegelai ta, “Man tara antok ta le metekuku, kala sui ira ta sa tukulai ina parik taratapa lomlomon tatana. ³² Sikei, parik kapa kun ro si antok ta le si ri vap.” Kipo leng ani ri vap using ri vap aongos kipo lomlon ia ta Ioanes katapo katakai i kus amalangas tutuman. ³³ Asukang na kila polpol a Iesu ta, “Parik namempa nas.” Na Iesu kala antok iria ta, “Nau kapa, parik napa kun antok animi ta saka ro an kana napo abis a keve abis ke tatana.”

12

Kankanuai i mengen ani vap rikek aiveven matang

(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

¹ Na kala mengen singiria si kankanuai i mengen asukang ke, “Mangsikei a igenen kata sukal kana matang vaen na kala omo aulitai ania na kala atu ring asi kokomeng ani uai, na kala abis a lu lakat ipo ararai bat, na kala alis tapai ani matang ke si mang keve vap aiveven matang, na kala pasal akipai ane si mang rina. ² Na si taun i kopkopos kala asok a mang asosokai taun a vap po aiveven matang ang ani kan luk ta palpal uai i kana matang. ³ Na kianla teng akit ia, ki vis arikek ia na kila asok suai palau pok ania. ⁴ Na kala anguan asok pok an ani kana mang asosokai na kianla tangai ia e vangang ina na ki vil amese ia. ⁵ Na kala asok a mangsikei na kianla ngapunuk ia. Na ninia palau a lau ang kita vil ia si mang keve asosokai duk ang asukang palau. Kita vis a mang matan na ki raung a mang matan. ⁶ Au, kapo atogon a sikei a nat aoleman, kana nat akorong, na e mung luai kala asok ia taun a vap ang nei matang using kapo lomon ia ta, ‘Ki mamaila ani kag nat.’ ⁷ Sikei, vap aiveven matang ang kila angtokai ta, ‘Arai ta votauk i togtogon iles. Akos, tara me vil punuk ia ani kakara na togtogon ang.’ ⁸ Au kila teng akit ia, ki ngapunuk ia na ki asuai akipai ania pelek a matang ang. ⁹ Au vo tauk i matang ang ka abis sa? Ka serei na ka vil punuk suai luai ani keve vap po aiveven matang ang na ka alis a matang ang si mang vap petekai. ¹⁰ Sa,

parik kana mitapa tataot a vuk mengen ke nei salsalik? **Iat ke ri katakai i abis lu kita kilis ia, kana kala serei a iat talupus luai. ¹¹ Bil ke, Volava kata asereiai ania, vola miminaungan luai e matara.”**

¹² Na kilapo buk teng akit ania using kilapo nas ta kapo mengen atokngai nang aniria. Sikei kipo leng ani vap po duk ang, na kila atolongon ia na kila pasal suai.

*Samui takis ane si Kaisar
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)*

¹³ Na kila asok a mang matan Parisaio kuvul ve mang matan i petau ang si Erodes asi kari an teng akit ania si kana mengen. ¹⁴ Na kianla serei singina na kila antok ia ta, “Katakai i akalit, namempo malangas ta kupo igenen atutuman na parik kupa tarakai ani mangsikei using ri vap kipo angkokoai palau e matam. Na kupo akalit atutuman ta selen si God. Sa, kapo korong ani tara samui takis ane si Kaisar, vo parik? ¹⁵ Tara samui ia vo tara ago?” Na lenginang kala nas kari kapau na kala antok iria ta, “Marai sa mipo buk atokngai anig? Me ta ring kapkap ane ke. Name arai.” ¹⁶ Na kila luk dong ia, na kala sui iria ta, “Au, nona i si kana? Na asan i si kana?” Na kila antok ia ta, “Ke Kaisar.” ¹⁷ Au na Iesu kala antok iria ta, “Mi alis a Kaisar ta sa ke Kaisar, na mi alis a God ta sa ke God.” Na kila sugul alava ia.

*Susui i tadut pok
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)*

¹⁸ Na ri Sadukaio kimela serei singina, kipo agel suai ani tadut pok, na kila sui ia ta, ¹⁹ “Katakai i

akalit, Moses kata salik ia anira ta **man a igenen ka mat** pelek kana aina **kovek i inatus, tasina ka osongon pok ia asi kana aumata nat ani tasina.** ²⁰ Katapo atogon a limalengua na angtasimal, anu tuan kata osongon kana aina na kala mat pelek ia kovek i nat. ²¹ Asukang si anu tasin kala kun osongon ania na kala kun mat kovek i nat, na asukang si vapotol ina. ²² Na limalengua na angtasimal ang kita kovek i nat. Na e mung luai aina ang kala kun mat kapa. ²³ Si taun i tadut pok, ke si iria ta aina ke? Using a limalengua na angtasimal kita osongon tatana.” ²⁴ Na Iesu kala antok iria ta, “Arai, mipo lok singina using parik mipa nas a mengen i nei salsalik na parik kapa mipa malangas kana kitmat a God. ²⁵ Using si to e mung ri vap parik kipa angosongon, parik. Kian bil val ri angelo metekuku. ²⁶ Au, na ani tadut pok si ri vap mat, vei parik lak nganing mipa taot nei buk si Moses ani ei ang katapo ni? God kata antok ia ta, **Nau a God si Abaram, God si Isak, na God si Iakov.** ²⁷ Parik kapa God si ri vap mat, sikei singiria kipo to. Kami lomlomonai kapo lok luai.”

Saka asok tapai an kapo lavlabat?

(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)

²⁸ Na mangsikei i vap po malangas ani saupai kamela serei. Katapo longong iria si po anggegelai, na kala arai ta kata lapo polpol aro luai aniria, asukang a kamela sui ia ta, “Si i keve asok tapai kapo mamaiten lava?” ²⁹ Na Iesu kala ngenget ta, “Ainoai ina ta, **Mi longong, ri Israel! Volava kara God kapo sikei palau.**

Kapo kovek ta mang Volava. ³⁰ **Ku atogon aongos a Volava kam God, ta vingam aongos, na malanganto im aongos,** na lomlomon im aongos, **na kitmat im aongos.** ³¹ Na vapongua asukang ke, **Ku vinga ro taun a tungam val kupo vinga ro taun pok ua.** Kapo kovek ta mang asok tapai kapo mamaiten ani pongua ke.” ³² Na igenen malangas ani saupai ang kala antok ia ta, “Kala ro luai, katakai i akalit, kutala polpol aro ta **kapo sikei palau, na kapo kovek ta mang sikei,** ³³ na asi **kara atogon ania ta vingara aongos na lomlomon ira aongos na kitmat ira aongos,** na asi **kara vinga ro taun ani tungara val tarapo vinga ro taun pok ira.** Na kapo mamaiten luai asi longong ani ngono asok tapai ke ani tara alis a God ta alilis kita sula ia na mang matan alilis kapa.” ³⁴ Na Iesu kala arai ta kapo polpol velai ani masam, na kala antok ia ta, “Parik kupa ago avunga ani kana vainagoan a God.” Na le si vuk pangau ke riria aongos kilapo lolokovo luai ani sui ania ta mangsikei a susui.

Igenen i akanangai, tamana ta si?

(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

³⁵ Na Iesu katapo vil akalit nei rina i atailai na kalapo mengen asukang ke, “Kapo saka bil an na ri vap malangas ani saupai kipo mengen ta igenen i akanangai kapo nat i David? ³⁶ David akorong si Malanganto Gogoai kata posong ta, **Volava kata antok kag Volava ta ku sinong si palso ig, tung si naka vil a vap po petau ang anim asi kari ago neite ngono kakim.** ³⁷ David akorong kapo kin ia ta Volava. Asukang a kapo

saka angkoai an si kin ania ta kapo nat ina?" Na petau lava ang kitapo longong ia, vap la uruk ani kana mengen.

Iesu kapo porot ri vap malangas ani saupai marai kari lok
(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

³⁸ Na si kana akalkalit katapo mengen iria asukang ke ta, "Mi aiveven si ri vap malangas ani saupai. Kipo buk pasal pulakai ta maus roron na kipo buk ri vap ki posong aro singiria nei keve ring i atos, ³⁹ na kipo pigpig ta keve sinsinongan lava nei lu i kivung na keve oring mamaila si keve matan angan. ⁴⁰ Kipo tainau kari keve lu ri mainang, na kipo kapau ta posong ani keve sokotuk vungavunga. Kari amiming ka tavirimok luai."

Alilis si mainang
(Lk 21:1-4)

⁴¹ Na kapo sinong asung i asisiang ipo asia alilis na kapo tun ri vap si po asiang kapkap. Vap tauia duk kimepo kun asiang ani kari keve alilis lava. ⁴² Na mangsikei a mainang logo kamela asiang kana pongua na vuk kapkap lik luai. ⁴³ Au, kala songo akuvul kana keve nat i akalit na kala antok iria ta, "Napo mengen atutuman imi ta mainang logo ke katala asiang alava luai ani vap aongos ke kipo asiang kari keve kapkap, ⁴⁴ using riria kitala luk tapong le si kari togtogon i kari tauia na kila alis, sikei ninia, le si kana logo luai, katala alis asip ta sa katapo angkoai si kana to aongos."

13

Rina i atailai kime galang ia

(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Na si taun kalapo sounq pelek a nei rina i atailai mang sikei i kana keve nat i akalit kala antok ia ta, “Katakai i akalit, ku arai ani keve at lava si keve lu roron suke.” ² Na Iesu kala antok ia ta, “Kupo arai ani keve lu lava ke? Ka serei lak a taun na ka kovek luai i ngoto roron. Kime galang aongos ia.”

Tutapongai i mamaiten

(Mt 24:3-14; Lk 21:7-19)

³ Na kanlapo ago kuli mulang ang Elaio, ararai aputuk taun ani rina i atailai. Na Petero, Iakovo, Ioanes na Andreas, ria papalik ve nia, na kila sokotuk ia ta, ⁴ “Ku antok imem, angisan a keve bil ke ki serei? Na saka akanangai an i taun i kari serei atutuman?” ⁵ Na Iesu kalapo atatai iria asukang ke, “Mi aiveven, vei mangsikei nganing ka kapau imi. ⁶ Vap miang ki serei na ki posong pok iria ta asan ig na ki antok ta ‘Nau kana ninia,’ na ki kapau a vap duk. ⁷ Na man mi longong ta kalapo atogon visvis vo kalapo angasungai a visvis, mi ago ta leng an using a keve bil ke ki serei, sikei akamusai ina lak, parik. ⁸ Using mang palpal vap ka tapasuk na ka angvis ve mang palpal vap, na mang vainagoan ka angvis ve mang vainagoan. Na mimo ka serei si mang keve rina, na ka atogon a keve buk angan lava. Keve nem ke kapo tutapongai palau i kui. ⁹ Mi aiveven aro imi, using ki teng akit imi lak taun a saupai. Ki ngamis imi e nei keve lu i kivung.

Mian tung mete ri ainoinoi na ri tulava marai ig, asi kami akusku atutuman e mataria. ¹⁰ Na akus ro, mamain ta patvap aongos ki luk aino ia. ¹¹ Man ki teng akit imi, na ki alis suai animi taun a saupai, mi ago ta urui an ta mi an saka mengen an, sikei mian mengen ta mengen ang mi luk ia si vuk taun ang. Using parik ta nami mianpa mengen, Malanganto Gogoai ka mengen. ¹² Igenen ka alis suai ani tasina asi an raung ania. Inatus kapa ki puka si tamaria si lau ke. Na ri tamaria ve rinaria kapa, ki kun mat si kari inatus. ¹³ Na ri vap aongos ki mirik animi marai asan ig, sikei man a si ka tung akit tung si akamusai ina, ka sapang.

Taun rikek luai
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴ Taun mi arai ani bil vopo nau varas ani God na kapo goeng rina, ki atung ia si ring ang kapo atogon tubat singina, vopo taot a mengen ke, ka lomlomonai aro ania, si taun ang ria kipo ago e Iudaia kapo ro ki sip taun a keve mulang. ¹⁵ Ninia kapo ago e komo i lu, ka ago ta riuk lak pok an taun ani kana togtogon. ¹⁶ Na ninia kapo ago e matang kapo ro ka ago ta papok an ane rina si an luk ani kana vakup. ¹⁷ Pua ta ri aina vinga na riria kipo atutus popo si taun ang! ¹⁸ Mi sokotuk ani nem rikek ang ka ago ta serei an si taun livus. ¹⁹ Using si taun ang ka atogon a mamaiten tavirimok, na kapo laba ani keve mamaiten le si tutupong i kuli rina ke God kata asinong ia, tung si taun ke na aimung kapa. ²⁰ Na man a Volava parik kapa vil akudik a taun ang, ka kovek luai ta

sikei e kuli rina ka sapang. Sikei using kana vap i la songo, asukang a ka vil akudik ia. ²¹ Si taun ang man a mangsikei ka antok imi ta, 'Mi arai, igenen i akanangai kana!' vo 'Nia sukana ia!' mi ago ta lomlomon an tatana, ²² using a mang matan igenen i akanangai na katakai i kus amalangas kapau ki me serei. Ki me serei na ki vil a keve akanangai na keve bil i vilvil ataping asi kari me atokngai asi ausingai alok ani kana vap i songo na God. ²³ Mi aiveven! Natala atai usausa imi aino ta saka keve bil an ki serei lak.

Serei pok si igenen i pukun

(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

²⁴ Sikei si taun ang, e mung i mamaiten lava ang, makarap ka vong gup, na ulen parik kapa anguan mang an, ²⁵ na ri kalto ki uak asiang le metekuku, na keve kitmat e metekuku ki mimo. ²⁶ Na si taun ang ki arai ani **igenen i pukun ka serei kuli kuku** ta kitmat lava na miminaungan. ²⁷ Na ka asok kana mamain ta angelo ani kian songo akuvul aongos kana vap i la songo, riria kipo ago si keve palpal aongos i kuli rina na metekuku.

Luk malangas le si iei

(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)

²⁸ Mi luk malangas si laulauan i ri suke. Man kala urung atanginang, mila kinle ta taun sinang roron kalapo angasungai. ²⁹ Na asukang kapa, man mila arai ani keve nem ke kala serei, mila malangas ta kalapo angasungai luai e mete takaman palau ani ka serei. ³⁰ Napo antok atutuman imi, kana na matan polpolokan i taun ke parik

kipa mat suai aino ani keve bil ke kila serei.
³¹ Metekuku na kuli rina ka tamus suai, sikei kag mengen parik kapa angkoai luai si tamus.

Kapo kovek i si kapo nas a taun
(Mt 24:36-44)

³² Pangau i taun vo vuk taun ina, kapo kovek i mangsikei kapo nas ia. Ri angelo i metekuku na kana nat parik kipa nas, sikei tamana papalik kapo nas. ³³ Mi aiveven na mi usausa, using parik mipa malangas ta angisan na taun ang ka serei. ³⁴ Kapo asukang val igenen kata usausa asi kana pasal ane ring vunga. Taun ang kalapo buk pasal pelek ani kana rina, kala asok kana keve asokakai ani ki aiveven kana keve bil na kala lis iria siksikei ta kana keve abis, na kala asok a katakai i aiveven takaman asi kana ararai bat. ³⁵ Asukang a mi aiveven, using parik mipa nas ta saka taun an na vo tauk i lu kame serei pok singina, si ngelik sagup, vo si liuan i vong, vo si no i tangat lik, vo si makarap kalapo sanglak. ³⁶ Vei nganing kame serei ataping na kala arai ta mipo rodot. ³⁷ Sa kana napo mengen imi tatana, animi aongos ta mi aiveven!”

14

Lilimukai si vil punuk ani Iesu
(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Io 11:45-53)

¹ Au, kalapo pongua na taun lak e no ani Liuluai, nang a matan angan i saui i tav tol. Na keve ainoinoai si ri katakai i sula ve ri vap malangas ani saupai kime lapo gule selen asi kong mumun ania na ki vil punuk ia. ² Using

kitapo antok ta si taun i matan angan ka ago vei nganing ri vap ki visvis.

Aina kata amaus a pukun i Iesu

(Mt 26:6-13; Io 12:1-8)

³ Si taun ang kalapo ago e Betania nei lu si Simon vo tapak ke, na katapo angan, na mangsikei a aina kamela serei, na katapo teng a ese laman sain roron luai na kapo samui lava luai kapa. Na kala putuk a ese ang na kala tiuai ani rul sain ro ang e patuna. ⁴ Na mang matan vap e iang kilapo songag na kipo angsusui ai asukang ke ta, “Sa tukulai ina na kipo amun palau a rul sain roron ke? ⁵ Using man kita atos tatana, oro kila luk a 300 na kang alak na ki alis ri vap logo tatana.” Na kila ki ia. ⁶ Sikei Iesu kala antok iria ta, “Atalipai ania! Marai sa mipo mengen arikek ania? Kana kapo abis a mangsikei a bil roron luai anig. ⁷ Arai, mi uli ago lak ve ri vap logo, na mipo uli atogon taun asi pakangai aniria. Sikei nau parik napa uli ago ve nami. ⁸ Katala abis a sa kapo angkoai singina. Katala tiu a pukun ig ta rul sain ro usausa iau ani mo. ⁹ Napo antok atutuman imi ta si saka ring an kuli rina ki akusku ta akus ro, akusku kapa i sa na aina ke kata abis ia ki kun akusku kapa tatana asi rungrungai ania.”

Iudas kata ainak ani ka alis suai ani Iesu

(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Na si taun ang Iudas Iskariot, sikei iria i 12 na nat i akalit, kanla serei si keve ainoinoi si ri katakai i sula, using kapo buk alis suai ania e kungaria. ¹¹ Na vap la uruk si po longong ani mengen ang, na kila palapalatang ve nia ta ki

samui ia. Na kalapo gusgus ta saka pangau an kapo kalakala si alis suai ania e kungaria.

*Angan i Liuluai ve kana keve nat i akalit
(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14,21-23; Io 13:21-30)*

¹² Si ainoai i taun i saui i tav tol, taun ang kipo raung a natnat i sipsip singina, kana keve nat i akalit kila sui ia ta, “Nei a ring ang kupo buk ani namem an itoiton anim singina si angan ani Liuluai?” ¹³ Na kala asok a pongua i kana keve nat i akalit na kala atatai irilong ta, “Milong pasal ane nei rina na e iang mang igenen kapo sunguk kana ese laman ka duai imilong. Milong using ia ¹⁴ taun a lu ang kan palak singina na milong mengen a vo tauk i lu ang ta, ‘Katakai i akalit kapo sui ta nei kag palpal i lu ani ri sokoung, ani namem ve kag keve nat i akalit namem me angan a Liuluai singina?’ ¹⁵ Ka akalit imilong ta palpal lava e pangkul kitala itoiton ia na kalapo usausa asi ago. Na e iang milongla usausa anira singina.” ¹⁶ Na ngono nat ang kilongla pasal ane nei rina na kilonganla sabonai ani keve nem ang val kata mengen irilong tatana. Na kilonganla itoiton a Liuluai. ¹⁷ Na si tenei ngelik i taun ang kamela serei kuvul ve 12 na nat i akalit. ¹⁸ Si pangau ang kipo sinong angan singina, Iesu kala antok iria ta, “Napo mengen atutuman imi ta sikei imi ka alis suai anig. Mangsikei imi mipo angan ve nau.” ¹⁹ Na kilapo makus na siksikei iria kalapo sui ia ta, “Vei nau nganing?” ²⁰ Na kala antok iria ta, “Kapo mangsikei i 12 na nat, voiang namemlongpo abui saui kuvul nei gapai ke. ²¹ Using a igenen i pukun ka mat val kitala salik aino tatana, sikei ka rikek

luai ani vo alis suai ang ani igenen i pukun. Pat ka ro ania man parik kitapa ingus ia!”

Matan angan si Volava

(Mt 26:26-30; Lk 22:15-20; 1 Ko 11:23-25)

²² Si pangau ang kipo angan lak singina, na kala luk a saui, na kala posong ro singina, na kala tevek ia na kala lilis aliu iria na kala antok ta, “Mi luk ia. Kana na pukun ig.” ²³ Na kala luk a kavi, kala posong aro, na kala alis iria, na riria aongos kila inum angsialai singina. ²⁴ Na kala antok iria ta, “Kana na rangaig ani angainakai, na ka saling ani vap miang.” ²⁵ Napo antok atutuman imi ta parik napa anguan inum an si laman i vaen tung si nakan inum ia si selen tanginang si kana vainagoan a God. ²⁶ Au na kila tangam kari sikei a tangam na kila soung taun a mulang ang Elaio.

Petero ka agel suai ani Iesu

(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Io 13:36-38)

²⁷ Na Iesu kala antok iria ta, “Nami aongos lak mi savang, using kitala salik ia ta, **Na nga punuk na katakai i aiveven sipsip na keve sipsip ki tamale angtaliungai.** ²⁸ Sikei, e mung i kag la tadut pok le, naka aino imi ane Galilaia.” ²⁹ Na Petero kala antok ia ta, “Man riria aongos kila savang, nau parik.” ³⁰ Na Iesu kala antok ia ta, “Napo mengen atutuman ua ta aino le ani pura ka apongua i tirtiriku nganlak, kula amatan potol a agel suai anig.” ³¹ Na kala mengen akitmat luai ta, “Kantanem si man nakan mat ve numai, sikei parik luai napa angkoai si agel suai anim.” Na ria aongos kila kun antok asukang.

Sokotuk e Getsemani
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

³² Na kianla serei si ring ang kipo kin ia ta Getsemani na kala antok kana keve nat i akalit ta, “Mi ago e ke, na nau nakan sokotuk.” ³³ Na kala songo na Petero na Iakovo na Ioanes asi auai ve nia. Na si taun ang kala pat ia na mamaiten lava. ³⁴ Na kala antok iritol ta, “Makus lava ke kalapo rongos iau angasungai ani naka mat. Mitol ago e ke na mitol para.” ³⁵ Au, kala pasal avunga lik na kanla suai ania e vunep na kala sokotuk ta man kapo angkoai, kui rikek luai ke ka liu luai ania. ³⁶ Na kala antok, “Aba, mamai, keve nem aongos kapo angkokoai singim. Ku luk suai ani kavi ke pelek iau. Lak, vubuk ke singig ka ago, sikei ku using kam vubuk.” ³⁷ Na kanla serei pok singiritol, na kitolapo rot. Na kala antok a Petero ta, “Simon, kulapo rot? Sa, parik kupa angkoai si aiveven ani vuk taun kudik lik? ³⁸ Mitol aiveven na sokotuk, vei atoktokngai ka luk imitol. Malanganto kapo naung, sikei pukun kapo ngau.” ³⁹ Na kala anguan pasal asi kana an sokotuk na kanla kin pok a mengen ang kata kin aino ia. ⁴⁰ Taun kamela serei pok kamela arai ta kitolapo rot punuk, using a mataritol katapo maiten luai. Na parik kitolpa anguan malangas an ta kitol antok ia ta sa. ⁴¹ Na kamela vapotol i serei pok na kala antok iritol, “Au sa, mipo rot lak, na mipo ausai lak? Kala angkoai. Taun kana kala serei ani ki alis suai ani igenen i pukun e kungaria i ri vap bil arikek. ⁴² Mitol tadut na tara pasal. Arai ani iuang kana kalapo serei asi kana me alis suai anig.”

Alis suai na teng akit ani Iesu

(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Io 18:3-12)

⁴³ Na akorong palau, si taun ang kapo mengen lak, Iudas kala serei, mangsikei i 12 na nat ang, na petau lava kipo aimung ina na kipo teng ri samele na ri avam, i la asok tapai ta keve ainoinoai si ri katakai i sula ve ri vap malangas ani saupai na ri vap lava i rina. ⁴⁴ Vo alis suai ania katala antok amalangas lenginang iria ta mang akanangai asukang ke, “Si man na lulus a si, ninia palau a igenen ang, mi teng akit ia, na mi tak akipai ania na kan ago si aiveven kitmat.” ⁴⁵ Au, kala serei na kala paliu akorong taun ia na kanla antok, “Rabi!” velai ani kala lulus ia. ⁴⁶ Na kila teng akit ia. ⁴⁷ Na mangsikei katapo tung asung e iang kala dal kana samele na kala tanga suai luai ani talingana i asosokai si ainoai i katakai i sula. ⁴⁸ Na Iesu kala antok iria ta, “Au si napo katakai i tainau na mipo ruduai iau ta samele na avam? ⁴⁹ Keve taun natapo vil akalit e matami nei rina i atailai na parik mitapa teng akit iau. Sikei, kapo serei asi atutuman ani mengen i nei salsalik.” ⁵⁰ Na riria aongos kila papelek ia na kila sip suai.

Igenen tanginang kata sip

⁵¹ Mang sikei a igenen tanginang kata using ia, kapo kavat palau ta sikei a vuk vakup, na kila kun teng akit ania. ⁵² Sikei kala sip taliung kana vakup ta pukun varas palau.

Iesu mete saupai

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55,63-71; Io 18:13-14,19-24)

⁵³ Na kila tak a Iesu ane si ainoai i katakai i sula. Keve ainoinoai si ri katakai i sula kuvul ve ri vap lava na keve vap malangas ani saupai kitapo ago kuvul e iang. ⁵⁴ Na Petero katapo using avunga na kala palak nei omo i lu si ainoai i katakai i sula. Na kanlapo sinong maringin mete kut kuvul ve vap po ararai bat ang. ⁵⁵ Au, keve ainoinoai si ri katakai i sula ve kuvkuvulan lava i po vil saupai kitapo gule vap asi mengen angkoai asi kari saupai ani Iesu singina using kitapo buk raung ania. Sikei parik kipa sabonai ta akuskus tutuman. ⁵⁶ Using vap miang kitapo kapau na kari keve akuskus parik katapa angkuvulai. ⁵⁷ Na mang matan vap kila tadut na kila poso mengen kapau ania asukang ke, ⁵⁸ “Namemta longong ia, katapo mengen asukang ke ta, ‘Naka goeng na rina i atailai ke ri vap kita atung ia, na e mung i potol a taun, naka atung pok a mang sikei nang parik kipa abis ia ta kunga.’ ” ⁵⁹ Na vap ke kapa, si kari keve akuskus, kapo tav angkuvulai. ⁶⁰ Au, ainoai i katakai i sula kala tapasuk e mataria aongos na kala sui a Iesu ta, “Au sa parik kupa ngenget a mengen suke? Au sa sukana si atugtugi suke kipo mengen anim tatana?” ⁶¹ Sikei kapo tung musik palau, parik kapa posong ta vuk mengen. Na ainoai i katakai i sula kala anguan sui an ania ta, “Numai a igenen i akanangai, nat i vopo ro luai ang?” ⁶² Na Iesu kala antok ta, “Io, nau palau. Na **mi arai lak ani igenen i pukun kan sinong e falso i vo kitmat na ka pasiang kuli kuku le pangkul.**” ⁶³ Na ainoai i katakai i sula kala ding pok kana maus na kala antok ta, “Kalapo kovek i mang mengen tarapo

inongos taun ia. ⁶⁴ Mitala longong kana mengen i nau varas. Nei kami lomlomoni?” Na ria aongos kila saupai ainak ta kalapo ago asi vil punuk ania. ⁶⁵ Na mang matan iria kipo kanus ia. Ki volo bat a matana na kipo nak ia na kipo asok ia ta, “Ku kin vang.” Na ri vap po ararai bat ang kila tak le ia na kianla bis ia.

Petero kata agel suai ani Iesu

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Io 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Petero katapo ago lak e keykev i nei omo ang, na sikei i keve kavulik asosokai si ainoai i katakai i sula kamela pasal asung. ⁶⁷ Taun ang kala arai ani Petero si po maringin na kala pal akit ia, na kala antok, “Numai kapa nang, kutapo auai ve Iesu le Nasaret.” ⁶⁸ Sikei kala gel suai ania ta, “Parik napa nas, na parik napa malangas a sa kupo mengen tatana.” Na kala soung suai ane komo. Na si taun ang akorong pura kala tirtiriku. ⁶⁹ Na kavulik ang kala arai ania e iang na kala anguan atatai pok an ani vap po tung angasungai ang ta, “Igenen ke kapo mang sikei iria!” ⁷⁰ Sikei kala anguan gel pok an. Na e mung lik palau vap po tung angasungai ang kila antok a Petero ta, “Tutuman luai, kupo mangsikei iria, using kupo igenen i Galilaia.” ⁷¹ Na kalapo mengen amadot ta man kapo kapau, kapo ro ka mat na kala atuvala ta, “Parik napa nas a igenen ke mipo mengen tatana.” ⁷² Akorong palau na pura kala apongua i tirtiriku, na Petero kala lomlomoni pok ani mengen ang Iesu kata antok ia tatana ta, “Aino le ani pura ka apongua i tirtiriku, kula amatan

potol a agel suai anig.” Na kala tameng a vingana na kala tangis alava.

15

Iesu mete Pilato

(Mt 27:1-2,11-14; Lk 23:1-5; Io 18:28-38)

¹ Si tenei vauk lik keve ainoinoai si ri katakai i sula na ri vap lava na ri vap malangas ani saupai na aongos nei kuvkuvulan ang kila lomlomonai kuvul, na kila got a Iesu na kila takai ania asi an alis suai ania e kungana i Pilato. ² Na Pilato kanla sui ia ta, “Au, numai a tulava si ri Iudaia?” Na kala polpol ia ta, “Numai kupo kin ia.” ³ Na keve ainoinoai si ri katakai i sula kila porot akit ia ta keve bil miang. ⁴ Na Pilato kala anguan sui an ania ta, “Au sa, parik kupa buk polpol? Arai, kipo tupang ua ta keve bil miang.” ⁵ Sikei Iesu kapo tav posong ta ring vuk mengen lik, na Pilato kalapo sugul ia.

Asok si vil punuk ani Iesu

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Io 18:39–19:16)

⁶ Si taun i matan angan i Liuluai katapo uli akala suai ani saka igenen an ri vap kipo posong ia. ⁷ Na nei liuan i vap ang kipo ago nei akangbat, using kitapo daung nei visvis misagai, katapo atogon a igenen, kana asan ta Barabas. ⁸ Na ri vap kimela serei na kilapo sokotuk a Pilato ta ka abis aniria val kana lau. ⁹ Na kala sui iria ta, “Au, mipo buk iau asi kag akala dong animi ta tulava ke si ri Iudaia?” ¹⁰ Using katapo malangas ta keve ainoinoai si ri katakai i sula kita alis suai ania using kitapo vinga rikek. ¹¹ Sikei keve ainoinoai

si ri katakai i sula kila asum a petau ang asi kari posong ta Barabas ka kala. ¹² Na Pilato kala anguan sui an aniria ta, “Au, saka nem an mipo buk iau asi kag vil ania si igenen ke mipo posong ia ta tulava si ri Iudaia?” ¹³ Na kila songosongo alava pok ta, “Atakuk ia kuli ngakputuk!” ¹⁴ Na Pilato kala antok iria ta, “Marai sa? Saka rikek an akorong kata abis ia?” Na kila songosongo alava luai ta, “Atakuk ia kuli ngakputuk!” ¹⁵ Na Pilato, using katapo buk auruk ani petau ang, kala akala na Barabas dong iria. Na kala asok si sasaup ani Iesu, na kala alis suai ania asi kari an atakuk ania kuli ngakputuk.

*Ri katakai i visvis kita kurek a Iesu
(Mt 27:7-31; Io 19:2-3)*

¹⁶ Au na ri katakai i visvis kila tak alak ia ane nei lu si tulava, nang a nan komo lava, le na kila songo akuvul alak aongos a petau lava iria. ¹⁷ Na ki luk a vakup miminaungan na ki alak ia tatana, na kila abis a kuku ta angus sisilo na kila agon ia e patuna. ¹⁸ Le na kipo atung alakat kunga ania. Na kipo kurek ia asukang ke ta, “Pua kala ro luai, tulava si ri Iudaia!” ¹⁹ Na ki ngamis ia e patuna ta ue, kipo kanus ia, na kipo sovusulai singina. ²⁰ Si taun kila kamus ta kurek ania kila luang suai pok ani vakup miminaungan ang na kila alak akorong pok ia ta kana maus. Au na kila tak ia si kari an atakuk ania kuli ngakputuk.

*Atakuk ani Iesu kuli ngakputuk
(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Io 19:17-27)*

²¹ Na kila aisul pulit a mang igenen e selen Simon le Kurene, katapo palak taun a rina lava,

na kapo tamarilong i ri Aleksandero ve Rupo, asi asalak ani kana ngakputuk. ²² Na kila tak ia ane si mangsikei a vuk oring kipo kin ia ta Golgota, supsupai ina ta vangang kumut. ²³ Na kila alis ia ta laman i vaen mimirikukan, sikei kala misag ani inum ania. ²⁴ Na kila atakuk ia kuli ngakputuk na kila gulang angkasai asi arai ta ki saka pagal an ani kana maus aniria. ²⁵ Kata lapo tenei vauk na kila atakuk ia kuli ngakputuk. ²⁶ Na kita salik a nem ang kitapo tupang ia singina asukang ke ta, “Tulava si ri Iudaia.” ²⁷⁻²⁸ Na ngerena kita atakuk a mang ngono katakai i tainau, sikei e palso na mang anu e palkais ina. ²⁹ Na vap po pasal angpok ang e iang kipo mengen i asosol ania na kipo valai ani paturia na kipo antok, “Numai vo antok ke ta ku galang na rina i atailai na ku atung pok ia si potol a taun, ³⁰ ku asapang pok ua. Pasiang suai ani ngakputuk ang!” ³¹ Na asukang kapa keve ainoinoai si ri katakai i sula ve vap malangas ani saupai kipo kurek angpok tatana asukang ke ta, “Katala asapang a mang vap, sikei parik kapa angkoai si asapang pok ania. ³² Igenen i akanangai ke, nia na tulava si ri Israel, ka kiksiang pelek a ngakputuk ang asi kara arai na tara lomlomon tatana!” Na ngono igenen ang kita atakuk kuvul irilong ve nia kilongpo kun mengen arikek ania.

Iesu kala mat

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Io 19:28-30)

³³ Vuk taun ke katapo mang ias lava, sikei vong kala pakut a kuli rina aongos tung si kalapo ngelik aliu. ³⁴ Na si kalapo ngelik, Iesu kala songosongo

alava ta, “**Eloi, Eloi, lama sabakatani?**” Sup-supai ina ta “**Kag God, kag God, sa tukulai ina kulapo papelek iau?**”

³⁵ Na mang matan vap po angtung ang e iang kila longong ia na kilapo antok ta, “Arai, kapo songo nang a Elias!” ³⁶ Na mang sikei a igenen kala sang na kanla luk a rudum katapo duk ta vaen namin mal singina, na kala atung ia e nono i vuk iei na ka lis ia asi kana inum, velai ani mengen asukang ke ta, “Kokoai, tara arai kotok ta Elias kame asapang ia.” ³⁷ Na Iesu kala songosongo alava luai na kala kamus ta aus. ³⁸ Na vakup ang nei lu i atailai kala tading angtaliungai le pangkul tung e kevkev. ³⁹ Na mang ainoinoai si ri katakai i visvis katapo tung talang ia kuli ngakputuk, kata longong ia si akamusai i aus, kala mengen asukang ke, “Tutuman luai, igenen ke kapo nat i God.” ⁴⁰ Na e iang kapa, mang matan aina kitapo tere le ring vunga. Nei liuan iria ri Maria Magdalene ve mang Maria rinarilong i Iakovo lik ve Ioseto, na Salome, ⁴¹ kitapo uli auai ve nia aino e Galilaia na kitapo papakangai ania, au na mang keve aina miang kapa, riria kita auai alak kuvul ane Ierusalem ve nia.

Mo ani Iesu

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-56; Io 19:38-42)

⁴² Na si kalapo ngelik luai, using a taun ke kapo taun i usausa ani taun i atailai ilesvauk, ⁴³ na Iosep le Arimataia, mangsikei a posongan i nei kuvkuvulan lava, na katapo atu mata ta kana vainagoan a God, kamela serei si Pilato, using kapo tav lolokovo e matana, na kala aikut

ia ta pukun ina i Iesu. ⁴⁴ Au, taun ang a Pilato kala longong ta katala mat lenginang, kalapo tapping na kala songo na ainoinoai si ri katakai i visvis asi kana me luk malangas aro. ⁴⁵ E mung i kana la longong tapai le si nguruna i ainoinoai ang ta katala mat, kala alis a pukun si Iosep. ⁴⁶ Na kanla samui le na vuk vakup roron luai na kamela kopos asiang ia na ka pakut ia ta vakup ang. Au na kanla amatung ia nei mangsikei a mata kita se ia nei bang. Na kala ul bat a mata ang ta iat lava. ⁴⁷ Maria Magdalene na Maria rinana i Ioseto kilongta arai ani ring ang kata amatung a matmat singina.

16

Iesu kala tadut pok

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Io 20:1-10)

¹ Taun i atailai kala kamus na ri Maria Magdalene ve Maria rinana i Iakovo, na Salome kila samui bil sain ro le asi kari amoi ania. ² Si tenei vauk lik i taun tanginang e mung i taun i atailai, si makarap kalapo sanglak, kila pasal taun a mata ang. ³ Na kipo angsusuai angpokpokai aliu aniria ta, “Si kana kan ul suai ani iat mete mata ang?” ⁴ Au, kila takngo na kila arai ta lenginang kitala ul suai ani iat ang, using katapo iat lava luai. ⁵ Au, kianla riuk lak nei mata ang na kila arai ani mang igenen tanginang katapo sinong e falso, katapo alak kana vakup posok, na kilapo sugul tapping. ⁶ Na kala antok iria ta, “Mi ago ta tapping an. Mipo gule na Iesu le Nasaret nang kita atakuk ia kuli ngakputuk. Katala tadut pok. Kapo kovek e ke.

Arai kana na oring i amatung ania. ⁷ Sikei, mi pasal na mianla mengen kana keve nat i akalit kuvul ve Petero kapa, ta ka pasal aino imi ane Galilaia, na mian arai ania e iang, asukang palau val katala antok imi tatana.” ⁸ Na kila soung suai na kila sip velai ani tetek na tapping. Kitapo tav mengen ani mangsikei using kita lapo leng.

Vuk palpai ke (16:9-20) katapo tav ago le si ainoai i salsalik. Vei kitala alakai ania e mung.

Tu aserei si Maria Magdalene

(Mt 28:9-10; Io 20:11-18)

[⁹ Na taun kala tadut pok tenei vauk lik i taun tanginang e mung i taun i atailai, kala tung aserei aino si Maria Magdalene, nang kata lu suai ani limalengua na ingua ang pelek ia. ¹⁰ Na kala pasal na kanla antok a keve tungana si kitapo makus na kipo tangis. ¹¹ Taun ang kila longong ta katala to pok, na katanla arai ania, parik kipa lomlomon tatana.

Tu aserei si ngono nat i akalit

(Lk 24:13-35)

¹² E mung ina kala tung aserei ta mang pukun si pongua na nat i akalit si kilongpo pasal pok ane rina. ¹³ Au, kilongla tapasuk pok na kilongmela mengen a mang matan ang, sikei parik kipa lomlomon tatana.

Iesu kata asok kana keve nat i akalit

(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Io 20:19-23; Ap 1:6-8)

¹⁴ Na e mung kamela tung aserei si 11 a nat i akalit akorong si kipo angan. Kala tatapokai

aniria using parik kipa lomlomom na kapo kitmat kapa na vingaria, using parik kitapa lomlomom ta mengen si vap ang kitala arai ania e mung i kala tadut pok. ¹⁵ Na kala antok iria ta, “Mi pasal na mian akuskus a ri vap aongos kuli rina ta akus ro. ¹⁶ Na man a si ka lomlomom na mi asing tauia ia, ka to, sikei man a si kapo tav lomlomom, ka sunguk a mamaiten i kana rikek. ¹⁷ Keve akanangai ke, ri vap lomlomom ki asereiai ania. Si asan ig ki kirikai ani ri ingua, ki mengen ta mengen i keve rina angpetpetekai. ¹⁸ Ki teng alakat ri kene, na man ki inum a saka marasan, parik kipa rikek tatana, na ki amatung kunga lakat kuluria kipo malepen, na kila ro pok.”

*Iesu kala palak ane pangkul
(Lk 24:50-53; Ap 1:9-11)*

¹⁹ Asukang a Volava Iesu, e mung i kana la mengen asip aniria, kala palak ane pangkul, na kanla sinong e palso ina i God. ²⁰ Na kila pasal na kianla akuskus nei keve rina aongos. Na e iang Volava kata atutuman kari mengen si keve akanangai ang kitapo vil ia e mataria i ri vap.]

Vuk palpal ke katapo tav ago le si ainoai i salsalik. Vei kitala alakai ania e mung

[Au na keve bil aongos ang kitala longong ia, kianla mengen amalangas akudik ri Petero ve vap po auai ang ve nia. Na e mung ina, Iesu nia akorong kala asok iria ane si keve palpal aongos i kuli rina, ani kian akuskus amalangas ta akus daus na tokos i vilvil ato ane si to asikei.]

**AKUS RO NA PALATUNG TANGINANG ANI
IESU KARISTO**
**Genesis, Ruth, Jonah, and The New Testament in the
Tungag Language of Papua New Guinea**
**Sampela hap Buk Baibel long tokples Tungag long
Niugini**

Copyright © 1998, 2011 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Tungag

Dialect: Tungag

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

5b87685b-ebca-5005-ae7-e66d05146339